Ekonomické a další dopady elektronizace veřejné správy na vybrané obce Zlínského kraje

Dana Jedličková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Dana Jedličková**
Osobní číslo:	**M11672**
Studijní program:	**B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor:	**Management a ekonomika**
Forma studia:	**kombinovaná**
Téma práce:	**Ekonomické a další dopady elektronizace veřejné správy na vybrané obce Zlínského kraje**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Uveďte teoretická východiska problematiky elektronizace veřejné správy.**
- **Charakterizujte legislativní vymezení dané problematiky.**

II. Praktická část

- **Analyzujte dosavadní vývoj elektronizace veřejné správy v České republice.**
- **Proveďte analýzu dopadů zavádění elektronizace veřejné správy na vybrané obce Zlínského kraje.**
- **Navrhněte opatření na eliminaci negativních dopadů zavádění elektronizace veřejné správy.**

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40**

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. E-government v České republice: právní a technologické aspekty. 2., podstatně přepracované a rozšířené vyd. Praha: Leges, 2012, 464 s. ISBN 978-80-87576-36-6.
NIXON, Paul a Vassiliki, N. KOUTRAKOU. E-government in Europe: re-booting the state. New York: Routledge, 2007, 220 p. ISBN 02-039-6238-9.
POMAHAČ, Richard. Veřejná správa. Praha: Beck, 2013, 315 s. ISBN 978-80-7400-447-6.
ŠPAČEK, David. EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. Praha: Beck, 2012, 258 s. ISBN 978-80-7400-261-8.
VANÍČEK, Zdeněk. Právní aspekty eGovernmentu v ČR. Praha: Linde, 2011, 200 s. ISBN 978-80-72018-55-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavel Grebeníček**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **17. února 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **16. května 2014**

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

L.S.

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Fakulta managementu a ekonomiky

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby[1];
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3[2];
- podle § 60[3] odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

[1] *zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:*

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

[2] *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

[3] *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60[4] odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);

- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;

- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16. 5. 2014

P. Jdličková

---

[4] *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRACT

Cílem mé bakalářské práce je analyzování historického vývoje i aktuálního stavu elektronizace veřejné správy.

V teoretické části je zmapován vývoj a zavádění jednotlivých částí eGovernmentu v České republice a jejich legislativní rámec.

V praktické části je popsán současný stav jednotlivých projektů. Zhodnocení přínosů jednotlivých projektů je zpracováno na základě šetření mezi úředníky vybraných obcí ve Zlínském kraji.

V závěru jsou shrnuty zjištěné nedostatky spolu návrhem na jejich odstranění.

Klíčová slova: elektronizace veřejné správy, eGovernment, eGON, Czech POINT, datové schránky, základní registry, elektronický podpis, autorizovaná konverze

ABSTRACT

The Bachelor Thesis is focused on analysing historical evolution and describing current state of computerization of public administration.

The theoretical part describes developing and introducing particular steps of eGovernment in the Czech Republic and their legislative framework.

The practical part describes current state of individual projects. The evaluation of particular projects´ positives is based on research made among officials working in particular municipalities of Zlín region.

In the conclusion the detected drawbacks are summarized together with some suggestions how to eliminate them.

Keywords: Computerization of Public Administration, eGovernment, e-GON, Czech POINT, Data Boxes, Basic Registers, Electronic Signature, Authorized Conversion

„Lidé, kteří nalezli zálibu v reálném prosazování většího využití moderních elektronických prostředků v činnosti státu, jeho úřadů a institucí, jsou považování v lepším případě za nadšence, v druhém za podezřelé podivíny“ (Mates, Smejkal, 2012, s. 13)

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD **12**

I TEORETICKÁ ČÁST **14**

1 ZÁKLADNÍ POJMY **15**

1.1 VEŘEJNÁ SPRÁVA 15

1.1.1 Struktura veřejné správy 15

1.1.1.1 Státní správa 16

1.1.1.2 Samospráva 16

1.1.1.3 Územní samospráva 16

1.1.1.4 Výkon přenesené působnosti 17

1.2 INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE 17

1.2.1 Informace 18

1.2.2 Komunikace 18

1.2.3 Informační systém 19

1.2.4 Informační systém veřejné správy 19

1.2.5 Dálkový přístup 19

1.3 POJEM EGOVERNMENT 20

1.4 EGOVERNMENT VE VELKÉ BRITÁNII A EU 21

1.4.1 Velká Británie 21

1.4.2 Evropská unie 22

1.4.2.1 SPOCS 23

1.4.2.2 PEPPOL 24

1.4.2.3 STORK 24

1.5 EGOVERNMENT V ČESKÉ REPUBLICE 25

1.5.1 Vývoj do roku 2000 25

1.5.1.1 Jednotný informační systém státní správy 25

1.5.1.2 Státní informační systém 25

1.5.1.3 Výstavba státního informačního systému ČR 26

1.5.1.4 Úřad pro státní informační systém 26

1.5.1.5 Rada vlády pro informační politiku 26

1.5.1.6 Státní informační politika – cesta k informační společnosti 27

1.5.1.7 Koncepce budování ISVS 27

1.5.2 Vývoj v letech 2000 - 2006 28

1.5.2.1 Zákon o svobodném přístupu k informacím 28

1.5.2.2 Akční plán realizace státní informační politiky 28

1.5.2.3 Zákon o informačních systémech veřejné správy 28

1.5.2.4 Úřad pro veřejné informační systémy 29

1.5.2.5 Zákon o elektronickém podpisu 29

1.5.2.6 E-podatelna 29

1.5.2.7 Elektronická vlídná administrativa 29

1.5.2.8 Centrální adresa 30

1.5.2.9 Aktualizace Akčního plánu státní informační politiky 30

1.5.2.10 Portál veřejné správy 30

1.5.2.11 Zrovnoprávnění elektronické listiny 30

1.5.2.12 Ministerstvo informatiky ČR 31
1.5.2.13 eČesko 31
1.5.3 Vývoj po roce 2006 31
1.5.3.1 Zrušení Ministerstva informatiky ČR 31
1.5.3.2 Smart Administration 32
1.5.3.3 Czech POINT 33
1.5.3.4 Zákon o eGovernmentu 34
1.5.3.5 Základní registry 34
1.5.4 Současný stav eGovernmentu 35
1.5.4.1 eGON 35
1.5.4.2 Czech POINT 36
1.5.4.3 Komunikační infrastruktura veřejné správy 37
1.5.4.4 Zákon o eGovernmentu 38
1.5.4.5 Datové schránky 38
1.5.4.6 Autorizovaná konverze 39
1.5.4.7 Základní registry 39
1.5.4.8 Cloud computing 41
2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC 42
2.1 ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ RÁMEC 42
2.1.1 Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím 42
2.1.2 Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu 42
2.1.3 Vyhláška č. 378/2006 Sb., o postupech kvalifikovaných vydavatelů certifikačních služeb 43
2.1.4 Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy 43
2.1.5 Nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu 44
2.1.6 Vyhláška č. 496/2004 Sb., o elektronických podatelnách 44
2.1.7 Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě 44
2.1.8 Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích 45
2.1.9 Vyhláška č. 528/2006 Sb., o informačním systému o informačních systémech veřejné správy 45
2.1.10 Vyhláška č. 529/2006 Sb., o dlouhodobé řízení informačních systémů veřejné správy 45
2.1.11 Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů 45
2.1.12 Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech 46
2.1.13 Vyhláška č. 193/2009 Sb., o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů 46
2.1.14 Vyhláška č. 194/2009 Sb., o užívání a provozování informačního systému datových schránek 46
II PRAKTICKÁ ČÁST 47
3 ANALÝZA SOUČASNÉHO EGOVERNMENTU 48
3.1 ANALYTICKÁ METODA 48
3.2 VYBRANÉ OBCE 49
3.2.1 Obce se základním rozsahem přenesené působnosti 49
3.2.2 Obce s pověřeným úřadem 49

3.2.3 Obce s rozšířenou působností 50
3.3 HODNOCENÍ EGOVERNMENTU 50
3.3.1 Czech POINT 50
3.3.1.1 Nabízené služby 52
3.3.1.2 Struktura požadovaných výpisů 57
3.3.2 Financování Czech POINTu 59
3.3.3 Hodnocení Czech POINTU 61
3.4 EGON CENTRA 62
3.5 DATOVÉ SCHRÁNKY 64
3.5.1 Využití datových schránek vybranými obcemi 65
3.5.2 Financování datových schránek 65
3.5.3 Uchovávání datových zpráv 67
3.5.4 Datové schránky – dobrovolné nebo povinné 68
3.5.5 Hodnocení datových schránek 68
3.5.6 Digitální kontinuita 69
3.6 ZÁKLADNÍ REGISTRY 69
3.6.1 Hodnocení základních registrů 69
3.6.2 Základní registry a poskytování informací 70
3.6.3 Elektronický občanský průkaz 71
3.6.4 Osobní čísla 72
4 SWOT ANALÝZA EGOVERNMENTU 73
4.1 SILNÉ STRÁNKY EGOVERNMENTU 73
4.2 SLABÉ STRÁNKY EGOVERNMENTU 74
4.3 HROZBY EGOVERNMENTU 74
4.4 PŘÍLEŽITOST EGOVERNMENTU 75
5 NÁVRHOVÁ ČÁST 78
5.1 VARINATA A 79
5.1.1 Výhody 79
5.1.2 Nevýhody 79
5.1.3 Příležitost pro elektronizaci 80
5.2 VARIANTA B 80
5.2.1 Výhody 80
5.2.2 Nevýhody 81
5.2.3 Příležitost pro elektronizaci 81
5.3 VARIANTA C 81
5.3.1 Výhody 81
5.3.2 Nevýhody 81
5.4 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY 82
5.5 FINANČNÍ ÚSPORY 83
5.5.1 Procesní modelování agend 84
ZÁVĚR 85
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 87

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 93
SEZNAM OBRÁZKŮ 94
SEZNAM TABULEK 95
SEZNAM GRAFŮ 96

ÚVOD

Veřejná správa je obrovským kolosem sestávajícím z mnoha nejrůznějších článků, vezme-me-li v úvahu jejich organizační strukturu a vzájemné vazby, pak je zcela samozřejmé, že takový kolos nemůže dobře a efektivně pracovat bez přesného, rychlého a bezpečného přenosu dat.

Jak zajistit tento kvalitní přenos? V jednadvacátém století to snad ani nejde jinak než s využitím informačních technologií.

Je s podivem, že nad využíváním moderních prostředků ve svém soukromí se nepozastavujeme, ale *elektronický* stát je něco, k čemu příliš mnoho důvěry nemáme. Proto jsem si jako motto své práce vybrala citaci z předmluvy ke knize pánů Matese a Smejkala *eGovernment v České republice*:

„Lidé, kteří nalezli zálibu v reálném prosazování většího využití moderních elektronických prostředků v činnosti státu, jeho úřadů a institucí, jsou považování v lepším případě za nadšence, v druhém za podezřelé podivíny“ (Mates, Smejkal, 2012, s. 13)

Daří-li se elektronizaci v našich soukromých životech, proč se jí obávat ve světě úředním. Chce to jen pevnou vůli vrcholných představitelů k tomu, aby dokázali, že elektronizace je tím nástrojem, který přinese zrychlení, zlevnění, lepší transparentnost a zefektivnění činnosti celé veřejné správy.

Ať už k elektronizaci důvěru máme nebo ne, stala se trendem posledních let. I stát jako dobrý hospodář zjistil, že prostřednictvím dobrých informačních systémů může ušetřit nemalé prostředky. Ba co víc, tyto úspory mohou napomoci dostupnějšímu a snadnějšímu poskytování služeb občanům.

Elektronizace veřejné správy neboli eGovernment je obrovskou změnou fungování veřejné správy. Je nástrojem, s jehož pomocí, bude-li dobře proveden a nastaven, bude člověk obsloužen na každém úřadě, bez ohledu na místní příslušnost, tedy bez ohledu na jeho trvalé bydliště, bude na kterémkoli úřadě obsloužen vždy ve stejné kvalitě i ve stejném rozsahu, bude moci zkontrolovat, jak jsou jeho záležitosti vyřizovány, dostane se mu dostatečné množství informací o fungování veřejné správy. Tento nástroj může občanům ušetřit nejen čas ale i samotnou cestu na úřad. Snaha převést co největšího množství agend do online podoby, se v současné době již realizuje.

Vize jsou to pěkné, jejich realizace ale není vůbec jednoduchá. Jako každá změna k novému naráží na problémy, ať již jsou to problémy s financováním, s legislativní oporou, s komplexním a dlouhodobým vedením. Dokonce naráží i u nás samotných úředníků. Naráží na nedůvěru, obavy z učení se nového, nedostatek trpělivosti v odstraňování začátečnických chyb…

Ve své práci chci shrnout dílčí poznatky o vývoji a realizaci eGovernmentu a to především v České republice. V analytické části se chci zaměřit na to, do jaké míry je elektronizace veřejné správy v České republice skutečně aplikována. Dále chci analyzovat dopady zavádění jednotlivých dílčích projektů elektronizace veřejné správy na vybrané obce Zlínského kraje, případně se pokusit navrhnou opatření, která by negativní dopady mohla eliminovat.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY

V této části práce bude zmapován vývoj eGovernmentu. Před tím, než shrnu teoretické poznatky o elektronizaci veřejné správy, bylo by vhodné nejprve definovat veřejnou správu i základní pojmy z oblasti informačních a komunikačních technologií.

1.1 Veřejná správa

Prvním pojmem je veřejná správa. Můžeme ji chápat jako „vládnutí nebo správu veřejných věcí za aktivní účasti občanů a v jejich prospěch“ (Hendrych, 2009, s. 13). Veřejná správa je velice složitý systém, který ovlivňuje celou společnost i každou jeho jednotlivou složku. Mnohdy si přítomnost veřejné správy ani neuvědomujeme, považujeme ji za samozřejmost. Není jen prostředníkem pro naplňování snah politických orgánů. Stopy veřejné správy najdeme v životě každého nás od prvních okamžiků až do chvil posledních, tedy od narození až do smrti. Přesto nebo právě proto je veřejná správa všudy přítomná a nejen svou činností ale již svou pouhou existencí odčerpává neustále značné prostředky z veřejných rozpočtů. Je proto logické, že veřejná správa podléhá neustálé kontrole, soustavnému sledování a cílenému hodnocení.

Veřejná správa je obrovským kolosem se složitou organizační strukturou, s velkým množství zapojených subjektů a jejich vzájemných vazeb. Je logické, že takový kolos nemůže dobře a efektivně pracovat bez přesného, rychlého a bezpečného přenosu dat.

Vymezit veřejnou správu lze s pomocí základního členění státní moci na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní. Veřejnou správou pak lze nazvat veškerou činnost státu, kterou nelze zařadit do moci zákonodárné ani soudní. Moc zákonodárná zákony tvoří, veřejná správa zákony vykonává. Veřejné správě je sice také svěřena pravomoc vydávat obecně závazná pravidla chování formou normativních správních aktů, jedná se však pouze o odvozenou novotvorbu. Hlavním úkolem moci soudní je pak nalézání práva v oblasti veřejné i soukromé sféry. Veřejná správa realizuje právo pouze v oblasti veřejné.

1.1.1 Struktura veřejné správy

„Veřejná správa je členěna na *státní správu* a *samosprávu* vykonávanou příslušnými správními orgány, které mají postavení orgánů veřejné správy“ (Průcha, 2004, s. 56).

1.1.1.1 Státní správa

Státní správa vykonávána státem prostřednictvím státních orgánů. Vrcholným orgánem výkonné moci je vláda. Dalšími vrcholnými orgány jsou ministerstva, ostatní ústřední správní úřady a odborné územní správní úřady.

Výkon státní správy je právně zarámován Ústavou České republiky a samozřejmě i Listinou základních práv a svobod. Výkon státní správy je činností podzákonnou, výkonnou a nařizovací. Jinými slovy státní správa je vázána platnými zákony, zákony vykonává a dohlíží na uplatňování zákonů i ostatních právních norem.

Výkon státní správy může být svěřen orgánům územní samosprávy. V takovém případě hovoříme o výkonu přenesené působnosti. Tu mohou vykonávat obce a kraje vždy pouze na základě zmocnění zákonem.

1.1.1.2 Samospráva

Samospráva je výkonná moc na státu nezávislá a státní správě nepodřízená. Vykonávaná je samosprávnými subjekty - veřejnoprávními korporacemi. Tyto subjekty vykonávají samosprávu vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními prostředky. V České republice je samospráva členěna na územní samosprávu a zájmovou samosprávu. Územní samospráva je členěna územně, zatímco zájmová samospráva je členěna věcně či profesně.

1.1.1.3 Územní samospráva

Územní, nebo lze použít i přívlastek místní, samospráva je výkonem moci pouze na určitém území, na určité jasně definované části republiky.

V České republice vykonávají územní samosprávu obce a kraje. Specifické postavení v této struktuře zaujímá hlavní město Praha, které je současně obcí i krajem.

V České republice je samospráva organizována do dvoustupňové struktury. Základní stupeň je tvořen územními samosprávnými celky tedy obcemi, kterých je v ČR celkem 6 253. Činnost obcí upravuje zákon č. 128/200 Sb., o obcích.

Druhý stupeň je tvořen vyššímu územními samosprávnými celky tedy kraji. Jejich územní vymezení je dáno zákonem č. 347/1997 Sb., o vyšších územních samosprávných celcích. Činnost krajů je pak vymezena zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích.

Obrázek 1 – Členění české republiky na VÚSC, zdroj: http://www.mapaceskerepubliky.cz/mapa-kraju

1.1.1.4 Výkon přenesené působnosti

V České republice není rozdělení na státní správu a samosprávu z hlediska organizačního striktně rozlišeno. Jednotlivé subjekty veřejné správy nelze rozdělit na ty, které vykonávají výlučně pouze státní správu a ty které vykonávají výhradně samosprávu. V České republice máme tzv. smíšený model výkonu veřejné správy.

V rámci přenesené působnosti se obce rozdělují do třech stupňů, které se liší rozsahem výkonu státní správy. Jedná se o obce:

- se základním rozsahem výkonu přenesené působnosti – do této kategorie spadají všechny obce (6 253 obcí),
- s pověřeným obecním úřadem (388 obcí),
- s rozšířenou působností (205 obcí).

1.2 Informační technologie

Veřejná správa je obrovským kolosem se složitou organizační strukturou, s velkým množství zapojených subjektů a jejich vzájemných vazeb. Je logické, že takový kolos nemůže dobře a efektivně pracovat bez přesného, rychlého a bezpečného přenosu dat.

Jak zajistit tento kvalitní přenos? V jednadvacátém století to snad ani nejde jinak než s využitím nejnovějších informačních technologií.

Ať už k elektronizaci důvěru máme nebo ne, stala se trendem posledních let. I stát jako dobrý hospodář zjistil, že prostřednictvím dobrých informačních systémů může uštědřit nemalé prostředky. Tyto úspory mohou napomoci dostupnějšímu a snadnějšímu poskytování služeb občanům.

Proto věnujme prostor základním pojmům právě z oblasti informačních a komunikačních technologií.

1.2.1 Informace

Termín *informace* má svůj původ v latinském *informatio* (utváření, ztvárnění). Pro definici tohoto základního pojmu můžeme sáhnout do zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Paragraf 3 odstavec 3 říká: „Informací se pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního“ (Česko, ©2014).

1.2.2 Komunikace

Dalším základním kamenem, ze kterého je eGovernment postaven je pojem *komunikace*. Obecně lze říci, že komunikace je dialog, přenos informací, sdílení informací.

Pro účely této práce je příhodná definice pojmu *služba informační společnosti*, která je obsažena v § 2 písmeno a zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů, která říká, že: „službou informační společnosti jakákoliv služba poskytovaná elektronickými prostředky na individuální žádost uživatele podanou elektronickými prostředky, poskytovaná zpravidla za úplatu; služba je poskytnuta elektronickými prostředky, pokud je odeslána prostřednictvím sítě elektronických komunikací a vyzvednuta uživatelem z elektronického zařízení pro ukládání dat“ (Česko, ©2014).

1.2.3 Informační systém

Přenos informací a vzájemná komunikace mezi jednotlivými složkami veřejné správy není možná bez kvalitního a dobře zorganizovaného informačního systému. Systému, s jehož pomocí data sbíráme, třídíme, uchováváme, vyhledáváme a sdílíme.

Pod tento pojem bych ráda zahrnula nejen veškerá data v systému obsažená, ale také veškeré technické i softwarové vybavení, díky němuž systém funguje.

Podle § 34 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů, se *informačním systémem* rozumí „jeden nebo více počítačů, jejich programové vybavení, k tomu patřící periferní zařízení, správa tohoto informačního systému a k tomuto systému se vztahující procesy nebo prostředky schopné provádět sběr, tvorbu, zpracování, ukládání, zobrazení nebo přenos utajovaných informací“ (Česko, ©2014).

1.2.4 Informační systém veřejné správy

Pozornost v této práci chci věnovat především veřejné správě, proto bych ráda přidala definici dalšího základního pojmu a to *informačního systému veřejné správy*, kterou lze najít v zákoně č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů, v § 2 písmeno b). *Informačním systémem* se zde nazývá „funkční celek nebo jeho část zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost. Každý informační systém zahrnuje data, která jsou uspořádána tak, aby bylo možné jejich zpracování a zpřístupnění, provozní údaje a dále nástroje umožňující výkon informačních činností“ (Česko, ©2014).

1.2.5 Dálkový přístup

Vzájemné propojení a výměnu informací mezi počítači zajišťuje počítačová síť. V právních předpisech vymezujících použití výpočetních technologií ve veřejné správě se však častěji objevuje pojem *dálkový přístup* či pojem *způsobem umožňujícím dálkový přístup*. Namísto dlouhého hledání definic v celé řadě zákonů se zde spokojím s prostým vyjádřením, že se bezpochyby jedná o zveřejnění informace na webových stránkách k tomu určeného serveru připojeného k internetu.

1.3 Pojem eGovernment

Technických pojmů, které bych mohla na úvod své práce vydefinovat, je přehršel. Podstatný je však pojem, který používáme s naprostou samozřejmostí všichni, ale jehož přesnou a jasnou definici je těžké najít. Výraz *eGovernment* v současné češtině již zdomácněl. Překlad není na místě patrně proto, že by byl nadbytečný a bude asi vždy nepřesný.

Lepší by bylo soustředit se na obsah tohoto pojmu. Dubský ve své učebnici *Veřejné správy* nazývá eGovernmentem elektronickou správu věcí veřejných či elektronické vládnutí (Dubský, 2007, s. 61).

Pod pojmem eGovernment můžeme chápat také podle Heekse jakékoli využití informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě (Heeks, 2006).

Lze nalézt i definice obšírněji popisující tento pojem. Například: „eGovernment je použití informačních technologií vládními institucemi za účelem (racionálně) transformovat vztahy s občany, podniky, ale i dalšími součástmi veřejné správy. Tyto technologie mohou sloužit ke zkvalitnění doručování orgány veřejné moci soukromým subjektům, k posílení interakce s podnikatelskou sférou, lepšímu přístupu k informacím pro občany a zvýšení efektivity veřejné správy“. (Nixon, Koutrakou, 2007, s. 19)

V české literatuře můžeme pak najít obsahovou definici eGovernmentu od kolektivu autorů kolem Lidinského. EGovernment je podle nich prostředkem k zajištění výměny informací za účelem zlepšení efektivnosti fungování veřejných služeb a prostředek k poskytování rychlejších, kvalitnějších a dostupnějších služeb. (Lidinský a kol., 2008, s. 6)

Výstižné je také pojetí eGovernmentu bývalým ministerstvem informatiky co by procesu, jehož posláním je „rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu k jejím uživatelům“. (Smejkal, Valášek, 2012, s. 25)

EGovernment je velkým pomocníkem při tvorbě toho, co je nazýváno jako *Good Governance* – dobrá správa. Dobrou správu vnímají Mates a Smejkal jako proces vládnutí, který symbolizuje přechod od vrchnostenského pojetí správy k veřejné správě, jejíž hlavním úkolem je služba občanům, coby zákazníkům. (Mates, Smejkal, 2012, s. 40)

Faktem je, že elektronizace nalézá stále větší a větší uplatnění v neustále se zvětšujícím okruhu oblastí a činností. Klíčovou roli našla elektronizace ve veřejné správě určitě díky

tomu, že právě zde najdeme ohromné množství nejrůznějších informačních systémů, registrů, matrik a evidencí.

1.4 eGovernment ve Velké Británii a EU

Narůstající vliv informačních technologií i rozmach internetu byl od počátku devadesátých let vnímán vládami všech států jako obrovská příležitost. Lze s jistotou říci, že neexistuje vláda, která by byla spokojena s úrovní komunikace se svými občany, či byla spokojena s roztříštěností výkonu nejrůznějších agend na mnoha úřadech a institucích.

Elektronizace veřejné správy byla od samého počátku vnímána jako možnost změny. Změny způsobu, jakým si občané a veřejná a správa předávají informace. Změny využívání dat uvnitř veřejné správy. Změny v přístupnosti nejrůznějších dat a informací.

1.4.1 Velká Británie

Myšlenka eGovernmentu vznikla ve Velké Británii. Byla to právě britská vláda, která v roce 1999 definovala záměr jak efektivně sloužit veřejnosti. Tento záměr shrnula do hesla: *Citizens first – občané nejdříve!*

Hlavní myšlenkou bylo poskytovat informace a služby efektivně a garantovaně na území celého království. Klíčovou se stala výkonnost státní správy. Efektivní komunikace má být dosaženo využitím nových informačních technologií. Vládní aktivity mají být organizovány nově a efektivně především z pohledu užitečnosti pro veřejnost. Záměry a cesty k jejich dosažení obsahovala strategie s názvem *White paper*.

V roce 2000 se obrátila Velká Británie na společnost Microsoft s požadavkem, na vybudování systému, který bude centralizovaný, výkonný, spolehlivý a bude propojením všech úřadů všech resortů. Tak vznikl projekt s názvem *Government Gateway*. Tento projekt umožňuje přijímat informace od fyzických i právnických osob, poskytovat jim služby a současně také umožňuje komunikaci se všemi úřady. S jeho pomocí si lze vyměňovat nejrůznější informace a zprávy a vše bezpečně evidovat.

Tento projekt Velká Británie představila vládám ostatních států. Ty projevily o projekt velký zájem a tak vznikl program Gateway Solution Offering (GSO), který je upraven pro použití v ostatních zemích. Tento program je unikátní v tom, že umožňuje napojení nového projektu (eGovernmentu) na existující komunikační systémy jednotlivých států.

Propracovanost této vize elektronizace napříč celou veřejnou správou lze dokreslit následujícím schématem.

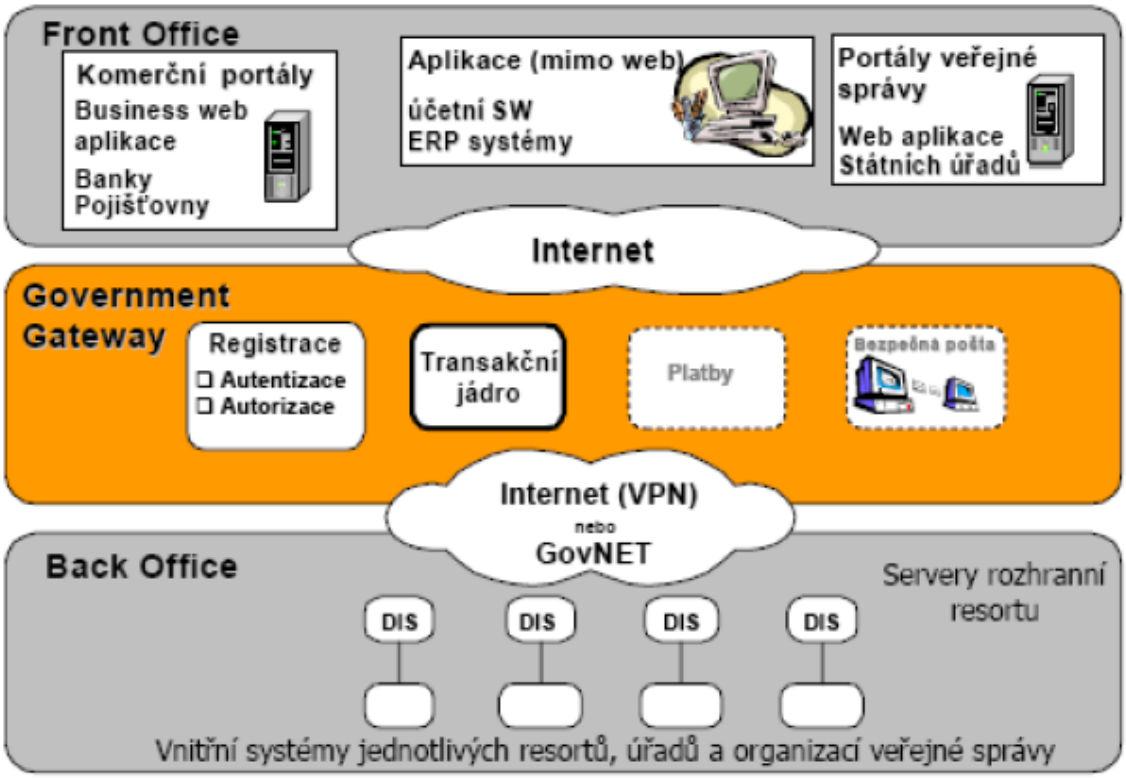

Obrázek 2 – Schéma projektu MS Government Gateway, zdroj: www.sbs.siemens.cz

1.4.2 Evropská unie

Do projektu budování efektivní veřejné správy prostřednictvím eGovernmentu se samozřejmě zapojila i Evropská unie. Základním kamenem, který obsahoval prvotní rozhodnutí investovat do služeb eGovernmentu je tzv. Lisabonská strategie z roku 2000. Na ni následně navázala tzv. Ministerská deklarace z listopadu 2001, kterou schválilo zasedání ministrů všech členských států, do jejichž resortu eGovernment spadal. O tom, že je rozvoj elektronických služeb Evropskou unií vnímán jako velice důležitý, svědčí fakt, že se toto setkání ministrů opakuje každé dva roky.

Tyto deklarace vyzdvihují nutnost, zaměřit se ve všech veřejných službách veřejných správ na občana – klienta a vybudování informačních systémů, míří také k nižší administrativní zátěži, ke změně procesů uvnitř veřejné správy.

„V České republice se tyto nové přístupy zatím v praxi příliš prosazovat nedaří, mj. i vzhledem k nedostatku kvalitních odborníků s patřičným vzděláním a zkušenostmi a obecně poměrně nízkou prioritou eGovernmentu jako politického tématu“(Pekárek, 2012).

Evropská unie poskytuje všem svým členským státům jednotná metodická doporučení a návrhy konkrétních opatření prostřednictvím *Akčního plánu*.

V současné době je aktuální *Akční plán pro roky 2011 – 2015*. Z jeho hlavních cílů a úkolů lze například vybrat tyto:

- „služby navržené na základě potřeb uživatelů,
- společné vytváření služeb veřejnou správou a veřejností (princip WEB 2.0),
- pakované použití informací veřejného sektoru,
- posílení transparentnosti veřejné správy a zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů,
- rozvoj tzv. přeshraničních veřejných služeb a zjednodušení mobility občanů a podnikatelů,
- obecné zefektivnění organizačních postupů ve veřejné správě“ (Pekárek, 2012)

Vývoj eGovernmentu je v každé z 28 členských zemí Evropské unie na jiné úrovni. Evropská komise se snaží podporovat především aktivity tzv. celounijího charakteru jako je projekt ePodpis a eIdentita, které si kladou za cíl napomoci rozvoji poskytování elektronických služeb především v oblasti podnikání, zdravotnictví, spravedlnosti atd.

1.4.2.1 SPOCS

Program SPOCS (*Simple Procedures Online for Cross-border Services* - česky jednoduché online postupy pro přeshraniční služby) si za svůj cíl stanovil, odstranit překážky, kterým musí čelit podnikatelé, pokud chtějí-li provozovat svoje služby i za hranicemi mateřského státu (SPOCS, ©2012).

Program je postaven na síti Jednotných kontaktních míst v každé členské zemi EU. Tato kontaktní místa umožní vyřídit všechny kroky potřebné k zahájení podnikatelské činnosti na území jiného členského státu.

Česká republika se do tohoto projektu zatím nezapojila.

Program SPOCS není osamoceným projektem, měl by být propojen s dalšími programy Evropské unie.

1.4.2.2 PEPPOL

PEPPOL (*Pan-European Public Procurement Online* neboli česky Panevropské online zadávání zakázek) je dalším zajímavým projektem na podporu eGovernmentu v Evropské unii. Míří na liberalizaci jednotného trhu.

Tento projekt by se měl stát určitou celounijní alternativou nám v České republice již známého elektronického zadávání veřejných zakázek. Projekt PEPPOL chce jednotlivé dílčí systémy propojit do jednotného. Pokouší se to to prozatím svou pilotní či řekněme zkušební verzí. Propojení stávajících elektronických komunikačních kanálů jednotlivých členských států totiž není vůbec snadné, proto tento projekt obsahuje řadu dílčích podprogramů jako například eSignature česky ePodpis. Elektronický podpis používají dnes již všechny členské státy. Projekt eSignature má umožnit ověření certifikátu elektronického podpisu, který byl vydán v jiném členském státu.

Česká republika není aktivně zapojena ani do tohoto projektu.

1.4.2.3 STORK

STORK (*Secure Identity Across Borders Linked* neboli česky bezpečná identifikace přes hranice). Cílem tohoto projektu je spustit interoperabilní systém, který rozpozná a bezpečně identifikuje občana pomocí eID (elektronického identifikačního průkazu).

Tento projekt je nedílnou součástí elektronizace veřejné správy na úrovni Evropské unie. Lze vnímat velmi negativně fakt, že ani do tohoto projektu není Česká republika aktivně zapojena a nemůže se tak spolupodílet na finální verzi programu.

V České republice mělo dojít k vydávání elektronických občanských průkazů, které měly obsahovat nové identifikační číslo každého občana. Tento projekt, který by pomohl České republice zapojit se do programu STORK, však byl realizován ve velice neuspokojivé formě (více samostatná kapitola o elektronických občanských průkazech).

1.5 eGovernment v České republice

Uvedla jsem zde některé z projektů podporujících eGovernment v Evropské unii. Cílem mé práce je však shrnutí dosavadního vývoje eGovernmentu v České republice a postup zavádění jednotlivých projektů elektronizace do každodenní praxe orgánů veřejné moci v České republice.

K přehlednému shrnutí postupného vývoje eGovernmentu v ČR je dobré si nejprve vytýčit zásadní milníky. Tím stěžejním byl zcela jistě rok 2000. V české literatuře lze (například Špaček, 2012, s. 53) najít právě v souvislosti s rozvojem národní politiky a legislativy eGovernmentu rozlišení na období před rokem 2000 a období po roce 2000. Rok 2000 je za zlomový považován vzhledem k přijetí stěžejního právního předpisu, kterým zcela jistě je zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy (ISVS). Za další důležitý milník lze považovat také rok 2006, tento rok je spojen s rozhodnutím o zrušení Ministerstva informatiky, což přineslo do vývoje eGovernmentu nepřehlédnutelné následky.

V následujících kapitolách se pokusím shrnout základní charakteristiky vývoje eGovernmentu v České republice v obdobích do roku 2000, do roku 2006 a do současnosti.

1.5.1 Vývoj do roku 2000

Již v programových prohlášeních prvních vlád po přelomovém roce 1989 najdeme první náznaky snahy o vybudování společného informačního systému propojujícího finanční a daňovou správu.

1.5.1.1 Jednotný informační systém státní správy

Z roku 1990 pochází projekt Ministerstva vnitra ČR na *Jednotný informační systém státní správy*, který podle Malátka (2005, s. 32) stavěl již na samém začátku devadesátých let na podstatné úloze registru občanů, nemovitostí, hospodářských subjektů, územně identifikačního registru.

1.5.1.2 Státní informační systém

V roce 1991 vznikla Komise vlády České republiky pro SIS – *Státní informační systém*. Jejím hlavním cílem bylo odstranit roztříštěnost informačních systémů a koordinovat rozvoj jednotného státní ho informačního systému. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že

po otevření hranic a trhu se stala výpočetní technika snadno dostupnou a tak se počátek devadesátých let nesl v duchu překotného a nekoordinovaného nákupu výpočetní techniky, různorodého a navzájem nekompatibilního softwaru.

Špaček říká, že výsledky činnosti komise nejsou známy, faktem je, že kompetence této komise společně s požadavkem na vytvoření návrhu globální architektury státní informační soustavy přešly v roce 1993 na ministerstvo hospodářství. (Špaček, 2012, s. 54)

1.5.1.3 Výstavba státního informačního systému ČR

Další důležitý materiál vznikl pak v roce 1995, nesl název *Výstavba státního informačního systému České republiky* a počítal s využitím informační sítě ministerstva financí ostatními ministerstvy.

1.5.1.4 Úřad pro státní informační systém

Rok 1996 přinesl vznik *Úřadu pro státní informační systém* (ÚSIS). Například Jemelka s jeho vytvořením spojuje vůbec první snahu o vytvoření jednoho centrálního koordinátora elektronizace (Jemelka, 2007, s. 72). ÚSIS byl zřízen zákonem č. 272/1996 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky a kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a mění a doplňuje zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných, ve znění pozdějších předpisů.

Úřad pro státní informační systém existoval pouze do roku 2000 a jeho postavení charakterizuje například Smejkal ve srovnání s pozicemi jednotlivých ministerstev jako velmi slabý ÚSIS versus silné resorty. (Smejkal, 2003, s. 35)

1.5.1.5 Rada vlády pro informační politiku

K posílení snah o koordinaci informační politiky vznikla v říjnu 1998, jako poradní orgán vlády, *Rada vlády pro informační politiku*. Právě tato rada měla koordinovat meziresortní spolupráci při realizaci státní informační politiky.

1.5.1.6 Státní informační politika – cesta k informační společnosti

Podle Špačka lze za vůbec první ucelenou koncepci státní informační politiky považovat dokument *Státní informační politika – cesta k informační společnosti* (SIP) přijatý vládou v roce 1999 (Špaček, 2012, s. 46). Najdeme v ní mimo jiné i myšlenku, že vytváření informačních systémů veřejné správy ji určitě zefektivní a zjednoduší a hlavně budou přínosem pro občany. Tento strategický dokument již počítal s vytvořením integrované sítě kontaktních míst veřejné správy, kde si občan nebo organizace na jednom místě budou moci vyřídit své záležitosti se státní správou. Z osmi prioritních oblastí, které tento dokument vymezoval, klade (například Peterka, 2011) důraz na informační gramotnost a to jak zaměstnanců veřejné správy, tak celé veřejnosti. Kromě informační gramotnosti si SIP jako své priority vymezila také informatizovanou demokracii, rozvoj informačního systému veřejné správy, komunikační infrastrukturu, důvěryhodnost a bezpečnost informačních systémů a ochrana osobních dat, elektronický obchod, transparentnost ekonomického prostředí, stabilní a bezpečná informační společnost.

1.5.1.7 Koncepce budování ISVS

Koncepce budování ISVS, kterou vláda schválila v roce 1999, byla dalším důležitým materiálem na cestě k rozvoji elektronizace. Tato koncepce, jak konstatuje Herzán, byla prvním opravdu komplexním dokumentem, řešila otázku legislativy, financování, organizační zajištění, bezpečnost, standardizaci či komunikační infrastrukturu. Zabývala se také veřejnými informačními službami, tedy poskytováním informací veřejnosti a samozřejmě i vzděláváním pracovníků veřejné správy. (Herzán, 2000, s. 63)

Podle koncepce nemělo být změny dosaženo pouhým přenesením agend a evidencí z jednoho ministerstva na druhé, ale hlavní důraz byl kladen na vzájemné funkční propojení prostřednictvím základních registrů. Hlavním účelem základních registrů mělo být podle Špačka soustředění jednotné datové základny veřejné správy na jednom jediném místě a nahrazení celé řady dosavadních neúplných, nepřesných a dublujících se registrů jediným úplným, věrohodným a aktuálním zdrojem informací. (Špaček, 2012, s. 55)

1.5.2 Vývoj v letech 2000 - 2006

Následující období vymezené roky 2000 až 2006 přineslo Portál veřejné správy, zákon o elektronickém podpisu a také návrh na zřízení samostatného Ministerstva informatiky coby stěžejního koordinátora prací na zavádění jednotlivých e-projektů.

1.5.2.1 Zákon o svobodném přístupu k informacím

1. ledna 2000 nabyl účinnosti zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Tento zákon přinesl svým paragrafem č. 13, možnost podat žádost o poskytnutí informací také elektronickou formou. Začala tak být oficiálně uznávána elektronická komunikace mezi občany a úřady.

1.5.2.2 Akční plán realizace státní informační politiky

V květnu 2000 byl přijat *Akční plán realizace státní informační politiky*, který pro elektronickou veřejnou správu „stanovil dvě priority: a) zajistit přednostně veřejné informační služby prostřednictvím dalších komunikačních kanálů a realizovat koncepci budování ISVS, v návaznosti na ISVS vyvinout elektronické služby veřejné správy (daňová přiznání, změny údajů o občanovi atd.) a vyřešit problém identifikace osob“. (Špaček, 2012, s. 59)

1.5.2.3 Zákon o informačních systémech veřejné správy

Dosažení těchto úkolů měl pomoci první obecný zákon o informačních systémech veřejné správy a ÚVIS tj. zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy (ISVS). Zákon měl přinést zlepšení efektivnosti i zvýšení bezpečnosti při vzájemné komunikaci mezi jednotlivými informačními systémy.

Zákon v paragrafu 3 definuje *informační systémy veřejné správy* jako „soubor informačních systémů, které slouží pro výkon veřejné správy“ a v paragrafu 2 v písmenu b) *informačním systémem* nazývá „funkční celek nebo jeho část zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost. Každý informační systém zahrnuje data, která jsou uspořádána tak, aby bylo možné jejich zpracování a zpřístupnění, provozní údaje a dále nástroje umožňující výkon informačních činností“. (Česko, 2000)

1.5.2.4 Úřad pro veřejné informační systémy

Tento zákon dal také vzniknout *Úřadu pro veřejné informační systémy* (ÚVIS), který nahradil dřívější Úřad pro státní informační systém (ÚSIS). Mimo jiné dostal tento nový úřad do kompetence vytvoření a správu Portálu veřejné správy.

1.5.2.5 Zákon o elektronickém podpisu

Možnost komunikovat s orgány veřejné moci elektronicky vyvolala potřebu jednoznačně identifikovat odesílatele a tak zlomový rok 2000 přinesl také zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu. Podle Bosákové zákon nepostihoval a nepostihuje všechny situace, které mohou nastat, ale upravuje náležitosti některých e-podpisů a některých druhů certifikátů, tj. zaručených e-podpisů a kvalifikovaných certifikátů a také podmínky pro poskytovatele certifikačních služeb (Bosáková, 2001, s. 82). Podle Špačka zákon upravil používání elektronického podpisu, vymezil pojem tzv. zaručeného elektronického podpisu, „u kterého vyžadoval, aby byl jednoznačně spojen s podepisující osobou, umožnil identifikaci podepisující osoby ve vztahu k datové zprávě, byl vytvořen a připojen k datové zprávě pomocí prostředků, které podepisující osoba může udržet pod svou výhradní kontrolou, a byl k datové zprávě připojen takovým způsobem, že je možno zjistit jakoukoliv následnou změnu dat“. (Špaček, 2012, s. 63)

1.5.2.6 E-podatelna

Nařízení vlády č. 304/2001 Sb., které rozpracovalo zákon o elektronickém podpisu, přineslo do světa elektronizace další nový pojem a to pojem *e-podatelna*. Uložilo totiž mimo jiné orgánům veřejné správy zřízení tzv. *e-podatelny*, tedy zřízení pracoviště pro příjem i odesílání elektronické pošty a datových zpráv.

1.5.2.7 Elektronická vlídná administrativa

V únoru 2002 byl zahájen v některých vybraných městech projekt EVA – *Elektronická vlídná administrativa*. Tento projekt se snažil usnadnit komunikaci občanů s úřady pomocí samoobslužných kiosků, které měly provést občany postupně po jednotlivých krocích vyřízením potřebné záležitosti. U vybraných životních situací měl tento projekt umožnit identifikaci občana, vyplnění potřebného formuláře, jeho odeslání nebo poskytnutí informace o stavu vyřizování záležitosti.

1.5.2.8 Centrální adresa

Připomenutí si zaslouží i pojem CADR – *Centrální adresa*, který se snažil zprůhlednit hospodaření s veřejnými financemi s pomocí zákonů o veřejných zakázkách nebo o veřejných dražbách. Tento portál obsahující informace o dražbách a ostatních nabídkách funguje stále a to na adrese: http://www.centralniadresa.cz/cadr/, jeho provozovatelem je Česká pošta.

1.5.2.9 Aktualizace Akčního plánu státní informační politiky

Nedobrý stav veřejných financí si vyžádal aktualizaci *Akčního plánu státní informační politiky*. Nový akční plán nehovoří o veřejných informačních službách, elektronických službách veřejné správy a projektech informačních systémů státní správy a samosprávy. Naopak rozvoj ISVS se stal samostatnou prioritou. Základní registry měly být připojeny k ISVS jako první a to do konce roku 2003, všechny základní registry měly být vytvořeny do konce roku 2005, jak uvádí Kohout (2001).

1.5.2.10 Portál veřejné správy

V tomto období byl poprvé představen zatím pouze návrh Portálu veřejné správy, s jehož pomocí měly být realizovány požadavky na zveřejňování informací v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Umožnit měl přístup k aktuálnímu znění všech účinných zákonů a dalších právních předpisů a také měl informovat občany o správném postupu v řešení různých životních situací. Do ostrého provozu byl spuštěn až v říjnu 2004. Existuje dodnes a na adrese http://portal.gov.cz poskytuje širokou škálu informací občanům, podnikatelům a živnostníkům, cizincům i orgánům veřejné moci. Je považován například Matesem a Smejkalem za jeden z nejdůležitějších webů ze všech veřejných institucí především pro svou bezkonkurenční obsáhlost a univerzálnost. (Mates, Smejkal, 2012, s. 69)

1.5.2.11 Zrovnoprávnění elektronické listiny

Opomenout nelze novelizaci zákona o elektronickém podpisu, která zavedla elektronickou značku a kvalifikované časové razítko, které (jak uvádí například Špaček, 2012, s. 74) se využije při elektronické komunikaci občanů s orgány veřejné moci nebo při vzájemné elektronické komunikaci orgánů veřejné moci. Časové razítko se stalo prostředkem zajištění

skutečnosti, že konkrétní dokument existoval v konkrétním čase. Mates se Smejkalem tuto novelizaci považují za velmi důležitou vzhledem k tomu, že přinesla zrovnoprávnění *elektronické veřejné listiny*, která má stejné od této chvíle právní účinky jako *veřejná listina papírová.* (Mates, Smejkal, 2006, s. 53)

1.5.2.12 Ministerstvo informatiky ČR

Snaha vlády o jednotné vedení elektronizace napříč všemi resorty vyústila k 1. lednu 2003 ve zřízení samostatného Ministerstva informatiky ČR. Toto ministerstvo je nazváno *koordinátorem rozvoje eGovernmentu v ČR*. Zřízení samostatného resortu informatiky poukazovala na důležitost, jakou tehdejší vláda kladla na rozvoj elektronizace v České republice.

1.5.2.13 eČesko

Ministerstvem informatiky byla vypracována nová *Státní informační a komunikační politika* (SIKP) pod názvem *eČesko*. Peterka, ve svém článku *Jaké bylo eČesko 2006,* na ni nahlíží jako na první komplexní koncepci, která v sobě slučuje dvě oblasti, do té doby řešené odděleně a to oblast komunikací a oblast informační společnosti. V této koncepci se opět objevuje myšlenka sítě kontaktních míst, tentokrát už však zahrnuje nejen obecní a krajské úřady, ale počítá s využitím poboček České pošty. (Peterka, 2006).

Hlavním rozhraním pro elektronické veřejné služby tato koncepce určila Portál veřejné správy, vytýčila si vytvořit co největší množství agend veřejné správy v online podobě a kladla si za cíl také výrazně motivovat občany k tomu, aby tyto online služby využívali.

1.5.3 Vývoj po roce 2006

1.5.3.1 Zrušení Ministerstva informatiky ČR

Politické změny roku 2006 se dotkly i oblasti eGovernmentu. K 1. červnu 2007 bylo zrušeno Ministerstvo informatiky ČR. Široce pojatá vize tohoto ministerstva v oblasti elektronizace veřejné správy se nadále soustředila především na maximální zjednodušení komunikace mezi orgány veřejné správy a občany. Prioritou se stalo vytvoření jednotného kontaktního místa, tedy místa, ze kterého by mohl občan vyřídit veškeré své potřebné záležitosti.

Programové prohlášení vlády z roku 2007 přináší nový pojem: *Czech POINT – Český podací ověřovací a informační národní terminál.* Právě kontaktní místa Czech POINTu byla

uvažována jako místo, odkud „bude možné z jednoho místa činit veškerá podání vůči orgánům veřejné správy, získávat veškeré ověřené údaje vedené v dostupných centrálních registrech a evidencích a získávat informace o průběhu všech řízení, která jsou s danou osobou orgány veřejné moci vedena, či o jejích právech a povinnostech“. (Špaček, 2012, s. 77)

1.5.3.2 Smart Administration

Dalším strategickým dokumentem, který obsahoval celou řadu důležitých cílů, byla *Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Strategie realizace Smart Administration* pro období 2007 – 2015. Špaček ve své publikaci o cílech a trendech eGovernmentu však tuto koncepci silně kritizuje, samotný dokument považuje spíš za účelový materiál, který měl zajistit čerpání financí ze strukturálních fondů Evropské unie spíše než sjednat nápravu v nepříliš úspěšné realizaci projektů elektronizace.

Obrázek 3 – Hexagon efektivní veřejné správy,
zdroj: www.smartadministration.cz/clanek/hexagon-efektivni-verejne-spravy.aspx

Podle strategie Smart Administration se skládá efektivně organizovaná veřejná správa ze šesti součástí: legislativa, organizace, úředník, technologie, finance a občan.

Podle oficiálních stránek Ministerstva vnitra ČR věnovaných právě koncepci Smart Administration by měla:

- *legislativa* být jednoduchá a snadno srozumitelná, neměla by znamenat zbytečnou byrokratickou zátěž,

- *organizace* veřejné správy by měla vycházet jednak z přiblížení veřejné správy občanovi a jednak z efektivního vynakládání veřejných financí,

- od *úředníků* musí být vyžadována velmi kvalitně odvedená práce, důraz musí být kladen na jejich průběžné vzdělávání,

- na nové informační *technologie* je třeba nahlížen jako na nástroj k provedení efektivních změn, nikoliv samotný cíl,

- *financování* – tedy využívání prostředků z veřejných rozpočtů musí být neustále sledováno a analyzováno z pohledu účelnosti, efektivnosti a ekonomičnosti,

- *občanům* by měla být veřejná správa otevřená, zprůhledněná, měla by být k občanům v pozici klientů maximálně vstřícná.

1.5.3.3 Czech POINT

K naplňování hlavních cílů eGovernmentu zcela nepochybně patří síť kontaktních míst Czech POINT. Myšlenky pracující s vizí těchto kontaktních míst se objevily v řadě předešlých strategií, pilotní fáze byla však spuštěna až v březnu 2007, ostrým startem pak Czech POINTy prošly začátkem roku 2008.

Účast na tomto projektu je pro obce dobrovolná, dobrovolný je pak i rozsah funkcionalit a služeb poskytovaných jeho prostřednictvím. Správní poplatky za poskytované služby jsou většinou příjmem rozpočtu obce (poskytovatele). Síť jednotlivých pracovišť se rostla za vydatného stimulování prostřednictvím dotací v rámci integrovaného operačního programu.

Zákon o ISVS v paragrafu 8 písmeno a) taxativně vymezuje, kdo může tyto služby poskytovat. Jsou to notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, zastupitelské úřady, držitel poštovní licence a Hospodářská komora ČR (viz příloha vyhlášky č. 364/2009 Sb.).

Funkcionality Czech POINTu se postupně rozšiřují. Hlavním přínosem celého projektu je úleva pro občana, který se může obrátit na kterékoli kontaktní místo a nemusí už tolik cestovat mezi jednotlivými orgány veřejné správy.

1.5.3.4 Zákon o eGovernmentu

Podstatným pro další rozvoj projektu Czech POINT bylo přijetí zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, často nazývaný jako *zákon o eGovernmentu*. Je právním předpisem, který si podle Špačka vzal za svůj hlavní úkol upravit autorizovanou konverzi písemností, legalizaci elektronického podpisu a napomoci jednoznačnému určení fyzické osoby při elektronické komunikaci s veřejnými institucemi. (Špaček, 2012, s. 84)

Zákon o eGovernmentu obsahuje také další podstatnou změnu, přinesl možnost doplnit stávající systém doručování dokumentů v papírové podobě o doručování v digitální podobě. Právě zákon č. 300/2008 Sb. obsahuje první legislativní úpravu datových schránek a jejich použití při komunikaci mezi orgány veřejné správy navzájem nebo při komunikaci mezi orgány veřejné správy a fyzickými i právnickými osobami.

Předpokládalo se, že datové schránky a komunikace jejich prostřednictvím nahradí klasickou korespondenci a stanou se elektronickým úložištěm k doručování i provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci (například Mates, Smejkal, 2012, s. 172 nebo Špaček, 2012, s. 92). Zákon nařídil používat komunikaci prostřednictvím datových schránek všem orgánům veřejné moci. Datová schránka byla ze zákona zřízena všem právnickým osobám registrovaným v Obchodním rejstříku. Fyzické osoby a fyzické osoby podnikající dostaly možnost si samy zvolit, zda si datovou schránku zřídí či ne.

Komunikace prostřednictvím datových schránek byla zákonem upřednostněna před klasickou listinnou korespondencí a to mezi všemi orgány veřejné moci navzájem a také směrem od orgánů veřejné moci k osobám s aktivní datovou schránkou.

1.5.3.5 Základní registry

Po zahájení budování sítě kontaktních míst a po spuštění datových schránek vstoupila do finále také příprava a spuštění stěžejní části celého eGovernmentu a to základních registrů.

Myšlenka těchto centrálních evidencí se objevovala ve všech strategických dokumentech, které jsem již výše zmínila, byť se jednotlivé návrhy v detailech lišily.

Strategie Smart Administration předpokládala zprovoznění základních registrů v roce 2010. V této strategii základní registr sestával z registru územní identifikace a nemovitostí, z registru obyvatel, z registru osob a z registru práv a povinností. K propojení jednotlivých registrů je využito ISZR tj. *informačního systému základních registrů*. Jejich správcem se pak stal nově vzniklý úřad *Správa základních registrů* spadající pod Ministerstvo vnitra ČR.

1.5.4 Současný stav eGovernmentu

Jak vypadá eGovernment v současné době? V této poslední kapitole o vývoji eGovernmentu se pokusím shrnout jeho jednotlivé komponenty, tedy ty, které se již podařilo zrealizovat.

K popisu stávajícího stavu elektronizace veřejné správy v České republice použiji oficiální symboly eGovernmentu. Symbolem moderního, přátelského a efektivního úřadu se stal eGON a od roku 2011 mu přibyla partnerka Klaudie, jako symbol cloud computingu.

1.5.4.1 eGON

Projekt eGON vznikl již v roce 2006 a stal se symbolem komplexního projektu elektronizace veřejné správy, který si za svůj cíl vzal zefektivnění veřejné správy a usnadnění života občanům. Přípravy a spuštění projektu Czech POINT, datových schránek, základních registrů spolu se schválením tzv. zákona o eGovernmentu umožnilo postupné oživování eGONa.

Na stránkách ministerstva vnitra najdeme celou sekci informací věnovanou právě eGONovi, který je zde nazýván téměř živým organismem, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje.

Existenci a životní funkce eGONa zajišťují:

- *Czech POINT* – soustava snadno dostupných kontaktních míst – v živém organismu plní funkci prstů, které zajišťují snadný kontakt občanů s veřejnou správou,

- *Komunikační infrastruktura veřejné správy* (KIVS) – bezpečný přenos dat a jednotlivé nastavení komunikace mezi jednotlivými úřady – plní funkci oběhové soustavy,

- *zákon o eGovernmentu* – zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi je srdcem eGONa,

- *základní registry* veřejné správy co by bezpečné a aktuální databáze dat o občanech a státních i nestátních subjektech jsou zde považovány za mozek eGONa.

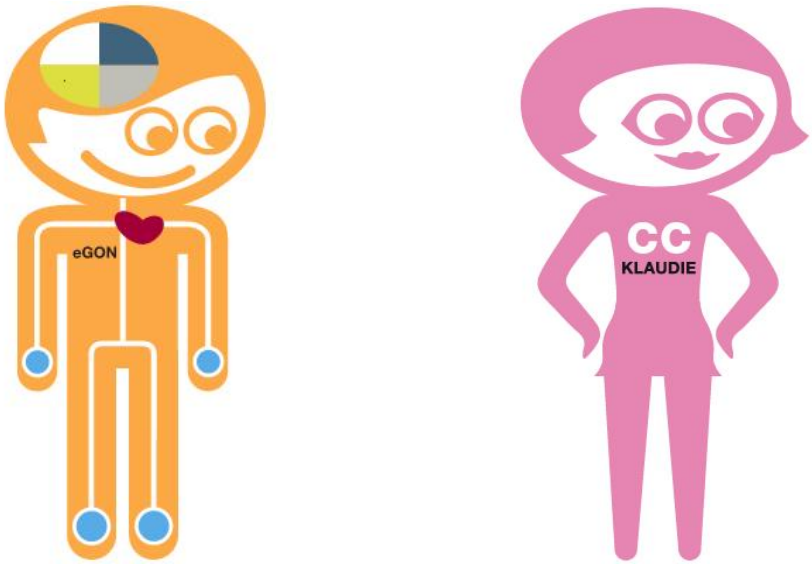

Obrázek 4 - eGON a Klaudie, zdroj: www.mvcr.cz/egon-a-klaudie-symboly-egovernmentu.aspx

1.5.4.2 Czech POINT

Czech POINT je akronym a znamená *Český Podací Ověřovací a Informační Národní Terminál*. Jedná se o celou síť kontaktních míst, které měly umožnit občanovi z jednoho místa bez ohledu na místní příslušnost (podle občanova místa trvalého pobytu) získat ověřené výstupy z veřejných, částečně veřejných i neveřejných evidencí a registrů a to třeba i několik současně a většinou ihned (na počkání). Smyslem toho projektu je, aby data obíhala úřady, ne aby občan musel obíhat úřady.

Obrázek 5 – Logo Czech POINTu,
zdroj: www.czechpoint.cz/web

Pilotní fáze byla spuštěna v březnu 2007 v Praze. Ostrá verze pak byla spuštěna začátkem roku 2008.

V současnosti je těchto kontaktních míst 7106. Czech POINTy jsou dostupné: na obecních a městských úřadech, na pobočkách České pošty, na pobočkách Hospodářské komory ČR, na českých zastupitelstvích v zahraniční, u vybraných notářů nebo prostřednictvím e-shopu na www.czechpoint.cz.

Kontaktní místa Czech POINTu v současnosti nabízejí: výpis z katastru nemovitostí, výpis z obchodního rejstříku, výpis z živnostenského rejstříku, výpis z rejstříku trestů, výpis z rejstříku trestů pro právnickou osobu, přijetí podání podle živnostenského zákona (§ 72), výpis z bodového hodnocení řidiče, vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů, podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH, výpis z insolvenčního rejstříku, možnost požádat o zřízení datové schránky, vydání nových přístupových údajů k datové schránce apod., autorizovanou konverzi dokumentů, centrální úložiště ověřovacích doložek, úschovnu systému Czech POINT, výpis ze základních registrů.

Počet funkcionalit Czech POINTu postupně narůstá. Jednou z posledních novinek je CzechPOINT@home a e-Shop.

Součástí projektu Czech POINT je také služba CzechPOINT@office, která je vybudována výhradně pro použití jednotlivými úřady a nabízí:

- konverzi dokumentů z moci úřední z listinné do elektronické formy a naopak,
- agendy matrika, ohlašovna a soud.

1.5.4.3 Komunikační infrastruktura veřejné správy

Pod tímto pojmem je zahrnuto sjednocení jednotlivých datových linek veřejné správy. Přínosem je zcela jistě zefektivnění a zjednodušení. Budování jednotné infrastruktury bylo zahájeno už v roce 2001. Mates se Smejkalem připomínají, že hlavním cílem zavádění KIVS bylo vybudování bezpečné sítě spojené s vysokým standardem nabízených služeb. KIVS tak nahradil obrovské množství různorodých datových linek mezi jednotlivými orgány veřejné správy, které spolu mnohdy vzájemně nekomunikovaly, jedinou linkou a to navíc bezpečnou a garantovanou. (Mates, Smejkal, 2012, s. 67)

1.5.4.4 Zákon o eGovernmentu

Zákonem o eGovernmentu je nazýván zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1.července2009.

Ministerstvo vnitra jako cíl tohoto zákona uvádí na svých oficiálních stránkách potřebu zlepšení komunikace občanů s jednotlivými úřady či samotných úřadů mezi sebou navzájem. Klíčovými se staly datové schránky coby prostředek pro doručování dokumentů v elektronické podobě. (MVČR, © 2014)

1.5.4.5 Datové schránky

Datové schránky se například podle Budiše a Hřebíkové staly prostředkem k doručování dokumentů ve veřejné správě, prostředkem k učinění podání vůči veřejné správě i prostředkem k předání dokumentů od fyzických či právnických osob směrem k veřejné správě. (Budiš, Hřebíková, 2010, s. 141)

Obrázek 6 – Logo datových schránek,
zdroj:www.datoveschranky.info

Tato forma doručování nahrazuje formu klasickou, tedy formu listinnou. Toto nahrazení mělo zdlouhavé období přípravy. Začalo již v roce 2000, kdy uzákonění používání elektronického podpisu přineslo možnost činit podání vůči úřadům elektronickou formou. Možnost elektronického podání však nebyla sjednocena a jednotně právně upravena. Potřeba jednotného zákona rok od roku rostla. Stanovení jasných pravidel pro doručování upravil právě výše uvedený zákon č. 300/2008 sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi. Významným přínosem tohoto zákona je jeho paragraf 22, který ve svém druhém odstavci zrovnoprávnil elektronickou a listinnou verzi dokumentu, neboť uvádí, že: „dokument, který provedením konverze vznikl (dále jen „výstup“), má stejné právní účinky jako ověřená kopie dokumentu, jehož převedením výstup vznikl (dále jen „vstup“)“. (MVČR, © 2014)

Od 1. července 2009 vydávalo Ministerstvo vnitra přístupové údaje a zřizovalo datové schránky na žádost. Zákon ukládá povinnost mít zřízenu a aktivní datovou schránku nejen všem orgánům veřejné správy, ale také všem právnickým osobám zapsaným v obchodním rejstříku. Ostatní subjekty včetně fyzických osob či fyzických podnikajících osob si mohou o zřízení datové schránky požádat a to prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy tedy prostřednictvím pracoviště Czech POINTu.

Do ostrého provozu byly datové schránky spuštěny 1. listopadu 2009. K témuž dni byly aktivovány ze zákona zřízené datové schránky i těm subjektům, kteří si je do data ostrého startu sami neaktivovali.

Datové schránky v žádném případě nenahrazují spisovou službu nebo archiv či jiné dlouhodobé úložiště zpráv. Datové zprávy jsou v datových schránkách uloženy po dobu 90 dnů, tuto lhůtu lze prodloužit prostřednictvím placené služby Datový trezor České pošty.

1.5.4.6 Autorizovaná konverze

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi do světa eGovernmentu přinesl další nový pojem: *autorizovaná konverze dokumentů*. Pod tímto pojmem je třeba si představit převod dokumentu z listinné podoby do podoby elektronické nebo naopak z elektronické formy do formy listinné, přičemž je současně ověřeno, že při převodu nedošlo k poškození nebo pozměnění obsahu dokumentu. Tento úkon lze připodobnit k ověření pravosti opisu nebo kopie listiny, kterou známe jako vidimaci.

1.5.4.7 Základní registry

Poslední součástí eGONova živého organismu jsou základní registry. Myšlenka vytvoření základních registrů, co by systematické databáze údajů, je patrná ve všech výše zmiňovaných strategických dokumentech.

Doposud ve veřejné správě existovala celá řada roztříštěných evidencí a registrů s nejednotnými daty. Údaje nejsou vždy aktuální, nejsou využívány efektivně.

Podle Smejkala bylo třeba nejprve připravit legislativní úpravu, která by ošetřila nový způsob sběru a uchovávání údajů v nové jednotné evidenci se zárukou spolehlivosti a s možností tyto údaje využívat v celé veřejné správě. (Smejkal, 2006, s. 111)

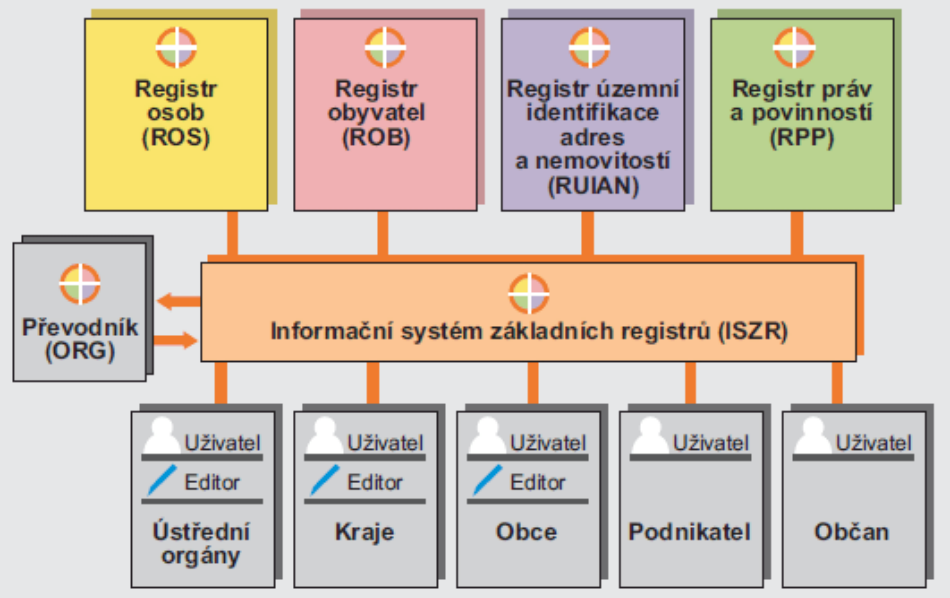

Obrázek 7 – Systém základních registrů,

zdroj: www.szrcr.cz/informacni-system-zakladnich-registru

Potřebnou právní úpravou základních registrů se stal zákon č.111/2009 Sb., o základních registrech a také zákon č. 227/2009 Sb., o správě základních registrů. Do plného provozu byly po několikerém odkladu spuštěny k 1. červenci 2012.

Jednotlivé registry obsahují údaje, kterým výše uvedený zákon přidal přívlastek *referenční,* Po obsahové stránce tento přívlastek znamená, že údaje obsažené v základních registrech jsou přesné a aktuální a úřady takto získané údaje již nemusí požadovat po občanovi.

Registry vznikly čtyři, i když s pojmem základní registry můžeme podle výše uvedeného schématu spojit projektů šest. Ministerstvo vnitra jednotlivé projekty na svých stránkách popisuje takto:

1.5.4.7.1 Registr obyvatel

Registr v gesci Ministerstva vnitra ČR obsahuje „aktuální referenční údaje o občanech Česka, cizincích s povolením k pobytu nebo cizincích, kterým byla na území České republiky udělena mezinárodní ochrana formou azylu“. (MVČR, © 2014)

1.5.4.7.2 Registr práv a povinností

Je také v kompetenci Ministerstva vnitra a obsahuje údaje „o působnosti orgánů státní moci, právech a povinnostech osob. (MVČR, © 2014)

1.5.4.7.3 Registr osob

Jeho správcem je Český statistický úřad a ten tento registr naplnil údaji „o právnických osobách, podnikajících fyzických osobách nebo orgánech veřejné moci“. (MVČR, © 2014)

1.5.4.7.4 Registr územní identifikace, adres a nemovitostí

Tento čtvrtý registr spadá do kompetence Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a je složen z údajů „o základních územních prvcích, např. území států, krajů, obcí nebo částí obcí, parcel, ulic“. (MVČR, © 2014)
Dalšími podstatnými projekty základních registrů pak jsou Informační systém základních registrů a Převodník identifikátorů fyzických osob.

1.5.4.7.5 Informační systém základních registrů

Informační systém základních registrů je ve správě Ministerstva vnitra či ještě konkrétněji ve správě ministerstvem zřízeného a ministerstvu podřízeného státního úřadu Správa základních registrů a díky němu výše uvedené čtyři základní registry fungují.

1.5.4.7.6 Převodník identifikátorů fyzických osob

Převodník identifikátorů fyzických osob je svěřen do pravomoci Úřadu pro ochranu osobních údajů. Je „klíčovým projektem pro ochranu osobních údajů; díky převodníku už není možné získat o obyvateli informace prakticky z žádného informačního systému veřejné správy pouze se znalostí rodného čísla“. (MVČR, © 2014)

1.5.4.8 Cloud computing

Od roku 2011 není eGON už jediným oficiálním symbolem eGovernmentu, ale přibyla mu partnerka Klaudie.
Do eGovernmentu v České republice Klaudie přišla společně pojmem *cloud computing*. Pod tímto pojmem si lze představit sdílení programů nebo služeb na serverech na internetu. Na Cloud Computing Conferenci dne 2. listopadu 2011 byl pojem cloud computingu překládán jako sdílení softwaru a hardwaru. Uživatelé k nim přistupují vzdáleně pomocí prohlížeče a neplatí už tak za samotný software, ale pouze za jeho skutečné použití. Heslem Klaudie je přechod od současného stavu správy majetku k modelu poskytování a odebírání služeb.

2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

V následující kapitole bych ráda chronologicky shrnula alespoň hlavní právní předpisy, které bylo potřeba přijmout, aby se eGovernment mohl realizovat. Jak připomínají Mates se Smejkalem proces eGovernmentu je proces, který patrně nikdy nebude ukončen, jelikož se budou neustále objevovat nové a nové prostředky a funkcionality, které by se do projektu elektronizace veřejné správy mohly zapojit a právo asi jen sotva může předcházet jeho regulaci a vždy ji bude spíše dohánět. (Mates, Smejkal, 2012, s. 138). Proto následující výčet zákonů není v žádném případě úplný ani konečný. Je jen přehledem těch nejdůležitějších z nich.

2.1 Základní právní rámec

2.1.1 Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Prvním z řady stěžejních zákonů byl zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1. ledna 2000.

Tento zákon, jak se uvádí v jeho prvním paragrafu, stanovuje pravidla pro poskytování informací a také upravuje podmínky práva svobodného přístupu k informacím. Zpracovává podle Fumarové právo občanů na přístup k informacím, stanové v článku 17 a 35 Listiny základních lidských práv a svobod a také zavádí do celé veřejné správy princip publicity. (Fumarová, 2003, s. 58)

Povinnost zveřejňovat obvykle na webových stránkách vybrané informace případně je poskytovat občanům na základě jejich žádosti, je paragrafem č. 2 odst. 1 uložena státním orgánům, územním samosprávným celkům a jejich orgánům a veřejným institucím. Žádost mohou občané podat formou klasickou listinnou nebo také formou elektronickou.

2.1.2 Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu

Zákon o elektronickém podpisu byl přijat dne 29. června 2000 pod číslem 227/2000 Sb., a názvem zákon o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů.

Elektronický podpis je digitální alternativou vlastnoručního podpisu. Rozlišujeme dva druhy elektronických podpisů a to podpis *obyčejný*, který je definován v paragrafu 2 písmeno a) jako informace v elektronické podobě, která je spojena s datovou zprávou a slouží

k jednoznačné identifikaci podepsané osoby, a tzv. *zaručený* elektronický podpis, který podle paragrafu 2 písmena b) nejen identifikuje podepsanou osobu, je spojen s datovou zprávou, ale navíc byl vytvořen s pomocí zabezpečeného hardwaru, který podepsaná osoba má ve svém výhradním držení a současně prokazuje, že datová zpráva nebyla a nemůže být změněna.

Vlastní elektronické podepisování funguje na základě šifrování čili kryptografie. Jak popisuje Štědroň: odesílatel zprávu před odeslání zašifruje, tj. uzamkne ji svým osobním klíčem, aby si ji mohl adresát otevřít, musí znát veřejný klíč odesílatele. Tato dvojice klíčů zajistí, aby zprávu nemohl otevřít nikdo jiný, navíc adresát po přečtení posílá odesílateli potvrzení o přečtení, tudíž v budoucnu nemůže přijetí zprávy zapřít. (Štědroň, 2011, s. 174)

2.1.3 Vyhláška č. 378/2006 Sb., o postupech kvalifikovaných vydavatelů certifikačních služeb

O vydání kvalifikovaného elektronického podpisu lze v současné době požádat tři akreditované poskytovatele certifikačních služeb a to První certifikační autoritu, a.s. nebo Českou poštu, s.p. nebo do třetice eIdentity, a.s. Poskytují služby na obdobné úrovni a pořizovací cena kvalifikovaného certifikátu se pohybuje v rozpětí 200 až 500 Kč v případě, že si certifikát uložíte ve svém počítači. Doporučeno je však spíše pořízení zabezpečeného hardwaru, který však stojí zhruba 1000 Kč. Postupy kvalifikovaných poskytovatelů certifikačních služeb upravuje právě výše zmíněná vyhláška Ministerstva vnitra ČR č. 378/2006 Sb.

„Certifikát slouží jako jakýsi průkaz totožnosti … nese v sobě informace o svém vlastníkovi, o certifikační autoritě, která jej vydala, sériové číslo, data začátku a konce platnosti certifikátu a další informace o elektronickém podpisu. Při opatřování dokumentů elektronickými podpisy je rozhodující přesný čas, kdy byl dokument podepsán. Přesným časem se rozumí čas měřený s přesností na sekundy. Připojení tohoto má na starosti speciální dokument, tzv. časové razítko. Toto má stejnou právní platnost jako certifikát a plní funkci případného důkazního prostředku“. (Lidinský a kol. 2008, s. 40)

2.1.4 Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vstoupil v platnost 14. září 2000.

Tento zákon, jak je uvedeno v jeho prvním paragrafu stanovuje pravidla pro vytváření, užívání, provozování a rozvoj informačních systémů veřejné správy.

Celek, který zabezpečuje cílevědomou a organizovanou informační činnost, shromažďuje data, uchovává je, zpracovává je a umožňuje jejich zpřístupnění – tak je definován samotný informační systém.

Cílem tohoto zákona je například i podle Matese a Smejkala vytvoření jednotného, přehledného systému, který umožní komunikovat všem se všemi a bude vlídný ke všem. (Mates, Smejkal, 2012, s. 93)

2.1.5 Nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu

Nařízení vlády č. 495/2004 ze dne 25. srpna 2004 je prováděcím předpisem zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů.

Tento zákon uložil orgánům veřejné moci povinnost zřídit e-podatelnu, zajistit vydání elektronického podpisu pro pověřené pracovníky a další pro elektronizaci veřejné správy důležité, i když drobné kroky a technická opatření.

2.1.6 Vyhláška č. 496/2004 Sb., o elektronických podatelnách

Vyhláška tehdejšího ministerstva informatiky č. 496/2004 ze dne 29. července 2004 o elektronických podatelnách podle svého úvodního paragrafu stanoví pravidla, podle kterých orgány veřejné moci musí přijímat a odesílat datových zprávy prostřednictvím elektronické podatelny.

Obsahuje též například přesně definovanou strukturu údajů, které musí obsahovat kvalifikovaný certifikát tak, aby na jeho základě bylo možné jednoznačně identifikovat podepsanou osobu.

2.1.7 Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě

Zákon o archivnictví a spisové službě a o změně některých dalších předpisů nese č. 499/2004 Sb. a pochází ze dne 30. června 2004.

Tento zákon upravuje podle svého úvodního paragrafu sběr, evidenci, ochranu, výběr archiválií, práva a povinnosti majitelů archiválií, jejich využívání, zpracování atd.

Po původní vizi nařídit většině veřejnoprávních původců vést spisovou službu v elektronické podobě, přinesl tento zákon citelné zmírnění. Vedení elektronické spisové služby je nakonec pro obce I. a II. typu pouze dobrovolné.

2.1.8 Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

Ze dne 22. února 2005 je pak zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích).

Zákon sám o sobě říká, že na základě podmínek Evropské unie upravuje možnosti podnikání a výkon státní správy v oblasti elektronických komunikací. Důrazně však upozorňuje na skutečnost, že se nevztahuje na služby jako je rozhlasové a televizní vysílání, finanční služby. (MVČR, © 2014)

2.1.9 Vyhláška č. 528/2006 Sb., o informačním systému o informačních systémech veřejné správy

Ministerstvo informatiky vydalo dne 23. listopadu 2006 vyhlášku č. 528/2006 Sb., o formě a technických náležitostech předávání údajů do informačního systému, který obsahuje základní informace o dostupnosti a obsahu zpřístupněných informačních systémů veřejné správy.

2.1.10 Vyhláška č. 529/2006 Sb., o dlouhodobé řízení informačních systémů veřejné správy

Dne 6. prosince 2006 byla zveřejněna vyhláška č. 529/2006 Sb., o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy).

2.1.11 Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů má ve svém rodném listu datum 17. července 2008.
Je jedním ze stěžejních zákonů celého eGovernmentu, často je přímo nazýván zákonem o eGovernmentu. Sám sebe definuje jako zákon upravující elektronické úkony státních orgá-

nů, orgánů územních samosprávných celků, státních fondů, zdravotních pojišťoven, Českého rozhlasu, České televize, samosprávných komor zřízených zákonem, notářů a soudních exekutorů (tyto všechny subjekty nesou označení orgán veřejné moci) vůči fyzickým osobám a právnickým osobám, elektronické úkony fyzických osob a právnických osob vůči orgánům veřejné moci a elektronické úkony mezi orgány veřejné moci navzájem prostřednictvím datových schránek, dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob prostřednictvím datových schránek, informační systém datových schránek a autorizovanou konverzi dokumentů.

2.1.12 Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

Z 26. března 2009 je zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon jednoznačně vymezuje obsah základních registrů, informačního systému základních registrů a informačního systému územní identifikace. Určuje pravidla jejich vytváření, možnosti využívání v nich obsažených údajů a zřizuje pro správu základních registrů samostatný státní úřad a to Správu základních registrů.

2.1.13 Vyhláška č. 193/2009 Sb., o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů

Ze 17. Června 2009 pochází vyhláška Ministerstva vnitra č. 193/2009 sb., kterou jsou upravena podrobná technická pravidla provádění autorizované konverze, náležitosti dokumentu, který konverzí vznikl tzv. výstup) i toho, ze kterého vznikl (tzv. vstup).

2.1.14 Vyhláška č. 194/2009 Sb., o užívání a provozování informačního systému datových schránek

Vyhláška Ministerstva vnitra ze dne 23. června 2009 č. 94/2009 Sb., stanoví podrobnosti užívání a provozování informačního systému datových schránek.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA SOUČASNÉHO EGOVERNMENTU

Projekt eGovernmentu je složitý, dlouhodobý, dokonce by se dalo říci, že je to projekt, který patrně nikdy nebude ukončen. Stále se budou objevovat nové technologie a nové funkcionality, které budou moci být zapojeny do projektu elektronizace veřejné správy.

Média problematiku zavádění elektronických služeb veřejné správy komentují velice často. Nejčastěji od nich slýcháme otázku, zda je eGovernment městům či obcím prospěšný.

K tomu, aby eGovernment byl prospěšným, nestačí jen na jednotlivých obecních úřadech vybudovat pracoviště a pořídit potřebnou techniku a programové vybavení. Vybavení a výdaje s ním spojené jsou ukazatele, se kterými se dobře počítá a dají se efektně zpracovat do grafů a tabulek. Nesmíme ale zapomínat, že všechny výdaje a technika se nakonec dostávají do rukou člověka. A právě lidský faktor hraje stěžejní úlohu. Úlohu opomíjenou, právě proto, že ji nelze objektivně vyčíslit.

3.1 Analytická metoda

Na obecním úřadě pracuji letos už rovných 20 let a podstatnou část mé pracovní náplně tvoří právě nejrůznější elektronické úkony, patrně jsem se analýzu dopadů zavádění elektronizace rozhodla zamířit právě na úředníky.

Aby mé hodnocení nevycházelo pouze z mých vlastních zkušeností, obrátila jsem se na své kolegy z několika okolních obcí a měst. EGovernment je zaváděn do všech obcí bez rozdílu jejich velikosti. Dopady jsou však zcela určitě jiné na město s desítkami tisíc obyvatel a jiné na obec s pár stovkami obyvatel. Proto jsem o spolupráci požádala kolegy ze všech typů obcí ve Zlínském kraji.

Ve své práci pracuji nejen s kvantitativními ukazateli, ale zajímá mne také konkrétní vnímání kladných či negativních dopadů zavádění elektronizace veřejné správy oslovených úředníků. Toto vnímání je u každého osloveného respondenta zcela jedinečné. Proto jsem si vybrala standardizovaný rozhovor.

Tato metoda byla sice časově náročnější pro mne i pro zúčastněné respondenty, ale na straně druhé umožnila zajistit, aby mnou položené otázky nebyly špatně pochopeny. Dokonce jsme díky této formě kontaktu s respondenty získala i cenné osobní názory každého z nich.

Pracovníci kontaktních míst Czech POINT a podatelen byly vstřícní a do spolupráce se zapojilo celkem 17 z nich. Ne se všemi se mi podařilo sejít osobně, s některými proběhl potřebný rozhovor pouze telefonicky, v každém případě pro mne byly jejich názory a zkušenosti vítaným přínosem.

Kromě kvantitativních údajů o množství vypadlých výpisů pracovišti Czech POINT, o množství přenesených datových zpráv, finančních výdajů spojených se zaváděním nových projektů, mne zajímalo, jak konkrétní úředníci vnímají zavádění elektronizace do své práce, jaké s jednotlivými dílčími projekty mají zkušenosti, jak zvládají zavádění stále nových elektronických činností, jak jsou pro ně tyto nové projekty srozumitelné, jak jsou na spouštění nových projektů předem připraveni, jak hodnotí svou osobní počítačovou gramotnost, na jaká negativa je nejčastěji upozorňují jejich klienti apod. Sami dotazovaní pracovníci mi pak k mým dotazům přidali řadu dalších cenných podnětů, nápadů a připomínek.

3.2 Vybrané obce

V rámci elektronické komunikace jsem oslovila pracovníky z obcí Zářící, Kyselovice a Žalkovice, z obcí s pověřeným úřadem Koryčany, Hulín a Chropyně a z obcí s rozšířenou působností Kroměříž, Holešov a Bystřice pod Hostýnem.

3.2.1 Obce se základním rozsahem přenesené působnosti

Oslovena byla obec Zářící, která má 753 obyvatele, obec Kyselovice se 497 obyvateli a obec Žalkovice s 594 obyvateli. Všechny tyto obce spadají do správního obvodu Městského úřadu v Chropyni.

3.2.2 Obce s pověřeným úřadem

Zpracovány budou informace z Městského úřadu v Chropyni, který je mým zaměstnavatelem již od roku 1994. Chropyně je městem s 5 085 obyvateli a správním obvodem čítajícím obce Zářící, Kyselovice a Žalkovice, což představuje celkem 6 929 obyvatel.

V analytické části jsou zpracovány údaje z Městského úřadu Hulín. Město Hulín má 7121 obyvatel. Správní obvod pro výkon přenesené působnosti je tvořen obcemi Břest a Pravčice, celkem má tento správní obvod 8 758 obyvatel.

Třetím osloveným a také třetí obcí s pověřeným úřadem v okrese Kroměříž jsou Koryčany. Město Koryčany má 2 895 obyvatel. Správní obvod je tvořen obcemi Cetechovice, Zástřizly, Chvalnov-Lísky, Střílky a má celkem 4 137 obyvatel.

3.2.3 Obce s rozšířenou působností

Pro zajištění maximální šíře informací ze všech typů obcí jsem o spolupráci požádala také tři obce s rozšířenou působností.

Město Kroměříž má 28 926 obyvatel. Správní obvod tvoří obce Bařice-Velké Těšany, Bezměrov, Honětice, Jarohněvice, Karolín, Kostelany, Kvasice, Lubná, Lutopecny, Nová Dědina, Rataje, Roštín, Skaštice, Soběsuky, Střížovice, Sulimov, Šelešovice, Troubky-Zdislavice, Věžky, Vrbka, Zborovice, Zdounky a Zlobice. Správní obvod má 69 780 obyvatel.

Město Holešov má 11 772 obyvatel. Jeho správní obvod tvoří obce Bořenovice, Horní Lapač, Jankovice, Kostelec u Holešova, Kurovice, Lechotice, Ludslavice, Martinice, Míškovice, Němčice, Pacetluky, Prusinovice, Přílepy, Roštění, Rymice, Třebětice, Zahnašovice, Žeranovice. Celkem se jedná o 21 499 obyvatel.

Třetí obcí s rozšířenou působností je Bystřice pod Hostýnem se 8 398 obyvateli. Správní obvod je tvořen obcemi Blazice, Brusné, Chomýž, Chvalčov, Komárno, Loukov, Mrlínek, Osíčko, Podhradní Lhota, Rajnochovice, Rusava, slavkov pod Hostýnem, Vítonice, což představuje správní obvod s 15 716 obyvateli.

3.3 Hodnocení eGovernmentu

Zhodnocení výhod i negativ zavádění elektronizace do práce úředníků bude u každého dílčího projektu eGovernmentu provedeno jak z pohledu celorepublikového, tak následně z pohledu těchto vybraných obcí.

3.3.1 Czech POINT

Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál byl spuštěn do zkušebního provozu v roce 2007, do ostrého v roce 2008. Jeho cílem bylo vytvořit takovou službu občanům, aby místo obcházení mnoha různých úřadů, mohli kontaktovat libovolné pracoviště Czech POINTu a jeho prostřednictvím získat ověřené výstupy z veřejných i neveřejných rejstříků

a registrů nebo naopak učinit podání vůči jakémukoli orgánu veřejné správy. Cílem bylo, jak uvádí i na svých reklamních poutačích jeden ze subjektů zapojených do sítě kontaktních míst a to Česká pošta, dosáhnout toho, aby úřady obíhala data, ne občan.

Původní plán počítal s tím, že se do projektu povinně zapojí všechny obce s matričním úřadem, ale Svaz měst a obcí proti této povinnosti protestoval a jeho stížnosti bylo vyhověno (Špaček, 2012, s. 77). Participace na projektu je tak nakonec čistě dobrovolná a dobrovolný je do určité míry i rozsah služeb, které pracoviště Czech POINT poskytují.

V současné době (k 30. dubnu 2014) je do sítě kontaktních míst veřejné správy zapojeno 7.106 pracovišť. Níže uvedený graf jasně ukazuje, že tento počet trvale stoupá a lze proto předpokládat, že toto číslo není stále ještě konečné.

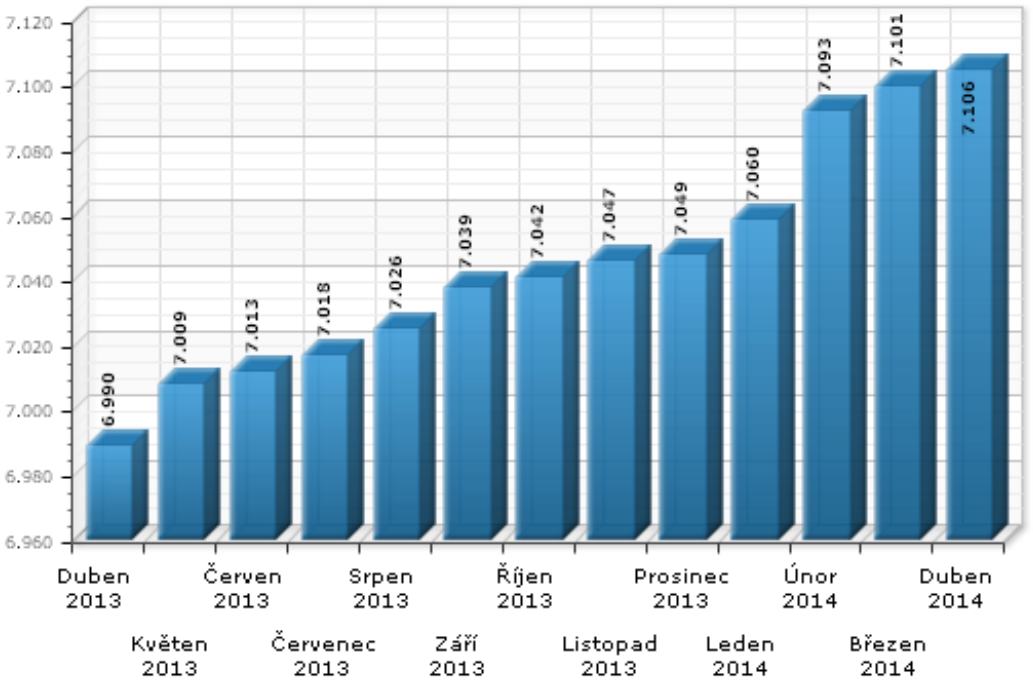

Obrázek 8 - Nárůst počtu pracovišť Czech POINT, zdroj: www.czechpoint.cz/web/?q=node/488

Dostupné jsou na obecních a městských úřadech, na pobočkách České pošty, na pobočkách Hospodářské komory, u vybraných notářů, dokonce na českých zastupitelských úřadech. Spuštěna je v současné době také možnost vyžádat si zaslání výpisu prostřednictvím e-shopu a Czech@home, tedy bez toho, aby žadatel vůbec jakékoli kontaktní místo navštívil.

3.3.1.1 Nabízené služby

3.3.1.1.1 Výpis z rejstříku trestů

Rejstřík trestů je rejstříkem neveřejným, proto je vydáván pouze k osobě žadatele. Požádat může i zmocněnec, musí však předložit plnou moc pro tento úkon s ověřeným podpisem zmocnitele.

Každý žadatel o výpis musí nejprve předložit identifikační průkaz, tento doklad je pracovníkem kontaktního místa zkontrolován a je prověřeno, zda není uveden v databázi neplatných dokladů. Poté musí žadatel podepsat písemnou žádost o poskytnutí výpisu. Ta je následně archivována kontaktním místem pro případ zpětné kontroly.

Vzhledem k tomu, že rejstřík trestů vede údaje o každém z nás podle data narození a jména a příjmení v okamžiku narození, nastal od 1. ledna 2013 problém právě s prokazováním rodného příjmení. Od uvedeného data je vydáván nový typ občanských průkazů, který údaj o rodném příjmení neobsahuje. Proč k tomu došlo, budu podrobně řešit v kapitole, ve které se chci věnovat bezvýznamnému identifikátoru a novým občanským průkazům. Zde jen uvedu, že do doby, než byl tento nesoulad odstraněn provázáním do základního registru, museli žadatelé o výpis z Rejstříku trestů předkládat i svůj rodný list, což zcela pochopitelně vnímali velice negativně.

I zde je poplatek za výpis stanoven ve výši 100,- Kč.

3.3.1.1.2 Výpis z katastru nemovitostí

O výpis z katastru nemovitostí může požádat kdokoli, kdo zná číslo listu vlastnictví, číslo parcelní nebo číslo popisné budovy či bytové jednotky. Vydat lze částečný nebo úplný výpis. Identifikace žadatele se neprovádí, tento rejstřík patří mezi rejstříky veřejné. Tato služba je zpoplatněna a to částkou 100,- Kč za první stranu výpisu a 50,- Kč za každou další stránku.

Praxe ukazuje na časté nadhodnocené očekávání klientů od funkcionality zprostředkované přes webové rozhraní Czech POINTu. Na kontaktních místech nelze požádat o vytištění katastrální mapy, nelze ani vystavit výpis z katastru po zadání pouhého jména a příjmení vlastníka nemovitostí.

3.3.1.1.3 Výpis z obchodního rejstříku

O výpis z obchodního rejstříku může požádat kdokoli a to pouze na základě znalosti identifikačního čísla společnosti (tzv. IČ). Vyžádat si lze výpis úplný, který obsahuje všechny informace o společnosti za dobu její existence, nebo částečný, tedy obsahující souhrn informací o společnosti platných ke dni podání žádosti o výpis. Tato služba je zpoplatněna a to částkou 100,- Kč za první stranu výpisu a 50,- Kč za každou další stránku.

3.3.1.1.4 Výpis z živnostenského rejstříku

O výpis z dalšího veřejného rejstříku - z živnostenského rejstříku může požádat opět kdokoliv, stačí pouze znát identifikační číslo subjektu (tzv. IČO). Tato služba je zpoplatněna opět částkou 100,- Kč za první stranu výpisu a 50,- Kč za každou další stránku.

3.3.1.1.5 Výpis z rejstříku trestů právnických osob

Rejstřík trestů právnických osob je veřejný, identita žadatele se nemusí prověřovat, netiskne se a nearchivuje žádost o tento výpis. Tato služba je zpoplatněna opět částkou 100,- Kč za první stranu výpisu a 50,- Kč za každou další stránku.

3.3.1.1.6 Přijetí podání podle živnostenského zákona (§ 72)

Některá podání vůči živnostenskému úřadu mohou být podána mimo jiné i touto cestou (například ohlášení živnosti, ohlášení změn…) Žadatel přinese vyplněný listinný formulář, pracovník kontaktního místa tento převezme a odešle na vybraný úřad.

3.3.1.1.7 Výpis z bodového hodnocení řidiče

Výpis z bodového hodnocení řidiče umožňuje každému držiteli řidičského oprávnění získat výpis o aktuálním stavu udělených trestných bodů. Rejstřík je neveřejný, požádat o tento výpis může pouze řidič osobně, případně může poslat svého zmocněnce, ale jen s plnou mocí s úředně ověřeným podpisem. Žadatel musí předložit platný občanský průkaz a řidičský průkaz. Také tato služba je zpoplatněna opět částkou 100,- Kč za první stranu výpisu a 50,- Kč za každou další stránku.

3.3.1.1.8 Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů

Seznam kvalifikovaných dodavatelů je součástí transparentního systému veřejných zakázek. Výpisem z toho rejstříku mohou firmy prokazovat splnění podmínek pro účast na veřejné zakázce. Rejstřík je veřejný, o výpis může požádat kdokoliv, postačuje znát identifikační číslo firmy. Také tato služba je zpoplatněna opět částkou 100,- Kč za první stranu výpisu a 50,- Kč za každou další stránku.

3.3.1.1.9 Podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH

Tento rejstřík obsahuje údaje o provozovatelích autovrakovišť. Žadatel o výpis se musí identifikovat platných dokladem totožnosti, protože z kontaktního místa lze nejen vydávat výpis aktuálních záznamů v rejstříku, ale také vydávat nová registrační hesla a přístupové údaje. I tato služba je zpoplatněna opět částkou 100,- Kč za první stranu výpisu a 50,- Kč za každou další stránku.

3.3.1.1.10 Výpis z insolvenčního rejstříku

Insolvenční rejstřík je veřejně přístupný, který obsahuje údaje o insolvenčních správcích a dlužnících.

Žadatel o výpis nemusí prokazovat svou totožnost, postačí, když zná identifikační číslo nebo osobní údaje o konkrétní osobě. Výpis je zpoplatněn částkou 100,- Kč za první stranu výpisu a 50,- Kč za každou další stránku.

3.3.1.1.11 Autorizovaná konverze

Na kontaktních místech Czech POINT lze požádat o provedení autorizované konverze. Velmi zjednodušeně řečeno se dá říct, že se jedná o určitou formu úředního ověření pravosti dokumentu, obdobnou jako je vidimace tj. ověření shody opisu nebo kopie s listinou podle zákona č. 21/2006 Sb. Autorizovaná konverze je definována zákonem č. 300/2008 nikoli jako klasická listinná kopie, kterou jsme znali doposud, ale jako převedení elektronického dokumentu do dokumentu v listinné podobě nebo naopak. Stejně jako u vidimace se zde neověřuje blah či pravdivost dokumentu, ale pouze se úředním ověřením stvrzuje, že dokument nově vzniklý je zcela shodný s dokumentem na vstupu.

Provést lze konverzi zcela zdarma tzv. z moci úřední, což je funkcionalita na míru ušitá orgánům veřejné moci. Právě ony si mají ze zákona povinnost zasílat dokumenty přednostně v elektronické podobě a jejich potřeba konvertování do listinné podoby je velmi častá, tak jako u vidimace a legalizace jsou od placení správního poplatku při úkonech pro svou potřebu osvobozeny. Pro účely využívání Czech POINTu orgány veřejné moci pro vlastní potřebu neboli z moci úřední bylo vytvořeno speciální uživatelské rozhraní přístupné pouze orgánům veřejné moci a to je CzechPOINT@office.

O provedení konverze může požádat i kterýkoli občan, pak hovoříme o konverzi na žádost. V takovém případě je úkon zpoplatněn částkou 30,- Kč za každou stránku dokumentu.

Konverze z listinné do elektronické podoby stejně jako konverze z elektronické do listinné podoby je prováděna téměř výhradně na počkání, žádné komplikace s převodem dokumentů nebyly zaznamenány. Pouze v případě rozsáhlých dokumentů (nad 150 stran) je časová náročnost konverze natolik veliká, že k provedení konverze takovýchto dokumentů jsou pověřena pouze specializovaná pracoviště.

Žadatel donese na kontaktní místo dokument v listinné podobě nebo na elektronickém nosiči, případně elektronický dokument uloží do oficiální úschovny, odkud si ji pověřený pracovník pracoviště Czech POINT nejpozději do 3 dnů vyzvedne.

Při provádění konverzí je nutné přesně identifikovat a jednoznačně zaznamenat přítomné bezpečnostní prvky na konvertovaném dokumentu. Může se jednat o plastický text, vodoznak, reliéfní tisk, embossing, suchou pečeť, reliéfní ražbu nebo o optický variabilní prvek.

Zákon č.300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi, stejně jako zákon 21/2006 Sb., o vidimaci a legalizaci, přesně definuje, které dokumenty se nesmějí ověřovat či v tomto případě konvertovat. Jedná se o dokumenty, jejich jedinečnost nelze ověřením/konverzí nahradit, jako je například občanský průkaz, cestovní doklad, zbrojní pas a další.

3.3.1.1.12 Centrální úložiště ověřovacích doložek

Czech POINT nabízí v souladu se zákonem č. 300/2008 Sb., možnost ověřit si pravost ověřovací doložky. Tak jako o všech provedených legalizacích a vidimacích (ověřeních podpisů a listin) existují záznamy, podle kterých je možnost zpětně ověřit pravost, také všechny

ověřovací doložky konverzí jsou uchovávány v centrálním úložišti je možno si konvertovaný dokument nechat zpětně ověřit.

3.3.1.1.13 Úschovna systému Czech POINT

O této funkcionalitě již byla řeč v odstavci věnovaném autorizované konverzi. Je to jakýsi podpůrný projekt k provádění konverzí. Používá se k dočasnému uložení dokumentů.

3.3.1.1.14 CzechPOINT@office

Toto uživatelské rozhraní bylo vytvořeno výhradně po vnitřní potřeby orgánů veřejné moci. Zmínila jsem se, že právě přes toto rozhraní mohou úřady provádět autorizovanou konverzi pro svou úřední potřebu. V souladu s rozsahem výkonu státní správy svěřené do působnosti toho kterého úřadu lze pod touto funkcionalitou nalézt přístup k dalším agendám, jako například k agendám ohlašovny, matriky, soudů či přístup k výpisu a opisu z rejstříku trestů z moci úřední.

3.3.1.1.15 CzechPOINT@home a e-Shop

Řada občanů dává přednost elektronické komunikaci a tak jistě přivítali novou možnost, jak získat výpis zatím jen z omezeného okruhu rejstříků (například z insolvenčního rejstříku, rejstříku trestů právnických osob, živnostenského rejstříku) aniž by museli chodit na příslušné kontaktní místo Czech POINTu. S pomocí služby Czech POINT@home vyplní v klidu své domácnosti či kanceláře tiskopis a do jejich datové schránky je pak doručen požadovaný výpis. Pokud žadatel o výpis nemá aktivní datovou schránku, může využít službu e-Shop, ve které je mu požadovaný výpis doručen Českou poštou na adresu, kterou v žádosti uvede.

3.3.1.1.16 Agendy matriky, ohlašovny a soudů

Novela zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, uložila všem ohlašovnám, matrikám a soudům hlásit změny v matričních událostech (jako například narození, úmrtí, uzavření manželství či registrovaného partnerství, změnu jména a příjmení, změnu trvalého pobytu atd.) bezprostředně tj. nejpozději do 3 dnů přímo do Informačního systému evidence obyvatel a to právě prostřednictvím formulářů umístěných v rozhraní CzechPOINT@office.

3.3.1.2 Struktura požadovaných výpisů

Czech POINT je denně hojně využíván občany i samotnými úředníky. Jak vysokou oblibu si tento projekt u občanů získal, ukazuje skutečnost, že k 3. květnu 2014 (po sedmi letech existence Czech POINTU) je vydáno 10.853.387 výpisů.

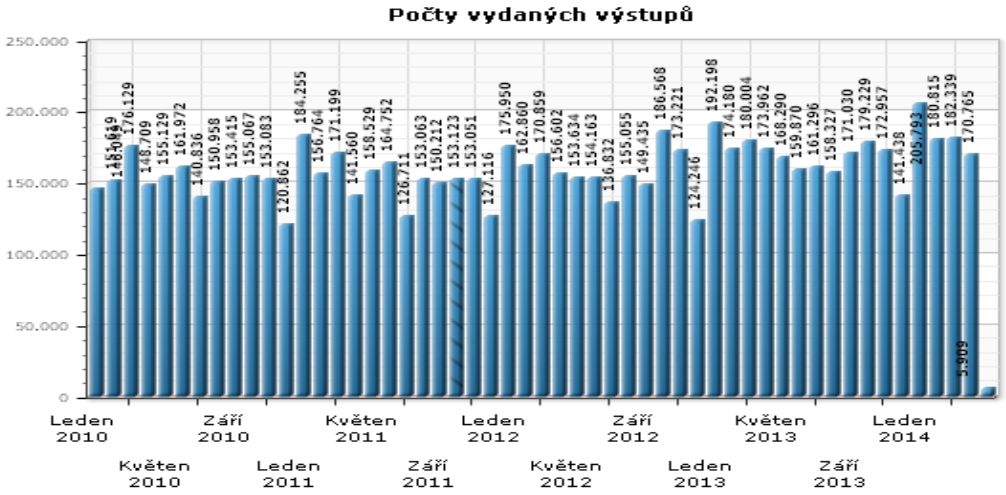

Graf 1 - Počty vydaných výstupů z Czech POINTu, zdroj: www.czechpoint.cz/web/?q=node/488

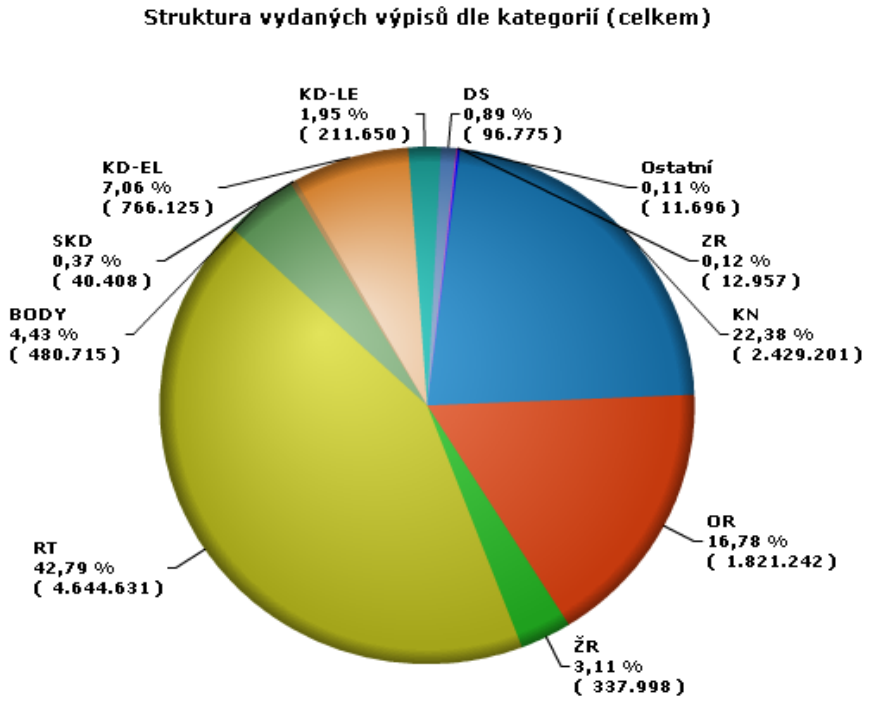

Graf 2 - Struktura vydaných výpisů, zdroj: www.czechpoint.cz/web/?q=node/488

Druhý z grafů graf pracuje se strukturou vydaných výpisů v celorepublikovém měřítku. Jak je vidět, nejčastěji je občany vyžadován výpis z rejstříku trestů, v celkovém objemu vydaných výpisů představuje 42,79 %, druhý nejčastěji požadovaný výpis z katastru nemovitostí představuje 22,38 % a třetím nejžádanějším je výpis z obchodního rejstříku, ten představuje jen 16,78 % z celkového počtu vydaných výpisů. Tento graf vychází z údajů k 3. květnu 2014.

Ve vybraných obcích Zlínského kraje je na obecních a městských úřadech zřízeno celkem 16 kontaktních míst Czech POINTu. ORP Kroměříž má zřízena dvě pracoviště, ORP Bystřice pod Hostýnem a Holešov tři pracoviště Czech POINTu. OPÚ Chropyně a Hulín zřídily po dvou pracovištích, OPÚ Koryčany a všechny tři sledované obce základního typu (Zářící, Kyselovice a Žalkovice) vybudovaly pouze po jednom pracovišti Czech POINTu. Navíc obce Zářící a Kyselovice se do poskytování výpisů veřejnosti nezapojily a Czech POINT využívají pouze pro svou vnitřní potřebu.

Jak je vidět z níže uvedené tabulky i grafu, četnost požadovaných úkonů roste s velikostí obce, ve které je pracoviště umístěno.

Druh výpisu	**Žalkovice**	**Hulín**	**Chropyně**	**Koryčany**	**Bystřice**	**Holešov**	**Kroměříž**
Rejstřík trestů	8	31	23	14	81	97	128
Katastr nemovitostí	4	22	11	7	39	52	49
Obchodní rejstřík	1	17	8	5	27	36	44
Body - řidiči	0	6	3	2	19	28	16
Konverze dokumentů	6	47	23	10	63	54	72
Ostatní	0	5	2	2	16	14	25

Tabulka 1- Počet vydaných výpisů ve vybraných obcích za říjen 2013 až březen 2014, vlastní zpracování

Porovnání vydaných výpisů pracovišť Czech POINTu ve vybraných obcích a městech Zlínského kraje vykazuje obdobnou strukturu jako celorepublikový přehled. Jednoznačně nejžádanější je výpis z rejstříku trestů (více než 33 %), občany je také často požadován výpis z katastru nemovitostí (více než 16 %) a výpis z obchodního rejstříku (12,5 %). Kontaktní

místa na obecních úřadech vykazují oproti republikové struktuře jednu výraznou odchylku. Plných 25 % úkonů připadá na konverzi dokumentů a to drtivou většinou na konverzi z elektronické do listinné podoby pro vnitřní potřebu úřadu. Tuto výraznou odchylku od celkové struktury vypadlých výpisů lze zdůvodnit tím, že v celkovém přehledu jsou zahrnuta všechny pracoviště Czech POINTu tedy i pracoviště na pobočkách české pošty apod., která s datovými schránkami nepracují, tedy nemusí došlou korespondenci konvertovat.

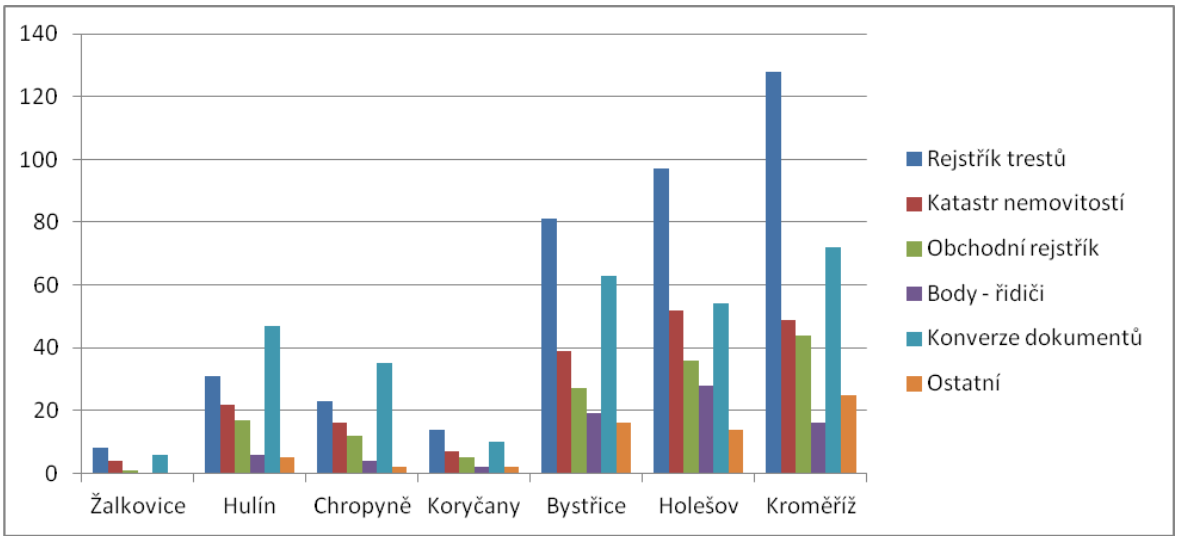

Graf 3- Struktura vydaných výpisů ve vybraných obcích za říjen 2013 až březen 2014, vlastní zpracování

3.3.2 Financování Czech POINTu

Síť kontaktních míst Czech POINTu je určitě nejviditelnějším dílčím projektem eGovernmentu.

Jeho pozitivem je neustále narůstající počet vybudovaných poboček, stejně jako rostoucí počet funkcionalit. Uložení povinnosti ohlašovnám, matrikám a soudům zavádět veškeré změny v matričních údajích do centrálního informačního systému prostřednictvím rozhraní CzechPOINT@office přimělo i ty nejmenší obce k zapojení se do projektu.

Tomu, že původní obavy z nových nároků na samosprávné územní celky polevily a obce dnes využívají kontaktní místa s notnou dávkou samozřejmosti, zcela jistě přispěl fakt, že značnou část finančních prostředků na zavádění elektronizace obecně (tedy nejen na zřízení kontaktního místa) bylo možné pokrýt z prostředků Evropské unie.

V Programovém období 2007 – 2013 mohla Česká republika na financování projektu eGovernmentu čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie prostřednictvím Integrovaného operačního programu. Evropskou komisí i vládou ČR byl schválen v roce 2007. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj bylo pro tyto účely vyčleněno celkem 1 582,4 mil. Eur. Jednotliví žadatelé však každý projekt museli povinně dofinancovat a to minimálně z 15 % z vlastních zdrojů.

Projekt nazvaný Zavádění ICT v územní veřejné správě zahrnoval podle oficiálních stránek ministerstva vnitra možnost vzniku nového kontaktního místa, zajištění bezpečného provozu základních registrů, zajištění propojení jednotlivých komunikačních systémů, komplexní elektronizaci veškerých úkonů a procesů v místní správě a další. K výzvě č. 06 na *Rozvoj implementace eGovernmentu v obcích* se mohly přihlašovat obce s rozšířenou působností. Další hojně využitou byla výzva č. 04 *Na technologická centra a elektronické spisové služby v území* – opět možnost pro obce s rozšířenou působností a pro kraje.

Co do počtu podaných žádostí se nejvíce využitou stala výzva č. 02 *eGovernment v obcích – Czech POINT*. Celková alokace finančních prostředků zde činila 650 miliónů Kč. S pomocí této výzvy mohly být uhrazeny náklady na pořízení nebo upgrade zařízení Czech POINTu a to ať zařízení technické nebo technologické, dále náklad na připojení kontaktního místa k síti internetu po dobu jednoho roku, uhrazena mohla být i část administrativních nákladů. Maximální výše dotace na zřízení nového pracoviště Czech POINTu činila 93 927,- Kč, při vylepšení již stávajícího pracoviště pak maximálně 67 540,- Kč.

V seznamu příjemců podpory integrovaného operačního programu (dostupný na stránkách Ministerstva vnitra ČR www.mvcr.cz) zjistíme, že se do něj zapojily všechny mnou vybrané obce. Všem byla poskytnuta dotace na projekt Czech POINT – Kontaktní místo (Upgrade) ve výši 58 259,- Kč.

V následující tabulce a grafu srovnávám náklady na jedno kontaktní místo v jednotlivých vybraných městech a obcích v přepočtu na počet obyvatel. Z grafického zpracování tabulky je na první pohled patrné, že náklady na zapojení se do projektu Czech POINT jsou pro malé obce velmi vysoké.

Obec	Typ obce	Počet obyvatel	Počet obyvatel ve správním obvodu	Náklady na ugrade celkem v Kč	85 % podíl z EU v Kč	15 % podíl obce v Kč	Náklady na jednoho obyvatele obce	Náklady na jednoho obyvatele správního obvodu
Kyselovice	O	497		68540	58259	10281	137,9074447	
Zářičí	O	753		68540	58259	10281	91,02257636	
Žalkovice	O	594		68540	58259	10281	115,3872054	
Hulín	OPÚ	7121	8758	68540	58259	10281	9,625052661	7,825987668
Chropyně	OPÚ	5098	6929	68540	58259	10281	13,44448803	9,891759273
Koryčany	OPÚ	2895	4137	68540	58259	10281	23,67530225	16,56756103
Bystřice p.H.	ORP	8398	15716	68540	58259	10281	8,161467016	4,361160601
Holešov	ORP	11772	21499	68540	58259	10281	5,82229018	3,188055258
Kroměříž	ORP	28926	69780	68540	58259	10281	2,369494572	0,982229865

Tabulka 2 - Náklady na jedno kontaktní místo v přepočtu na jednoho obyvatele obce, vlastní zpracování

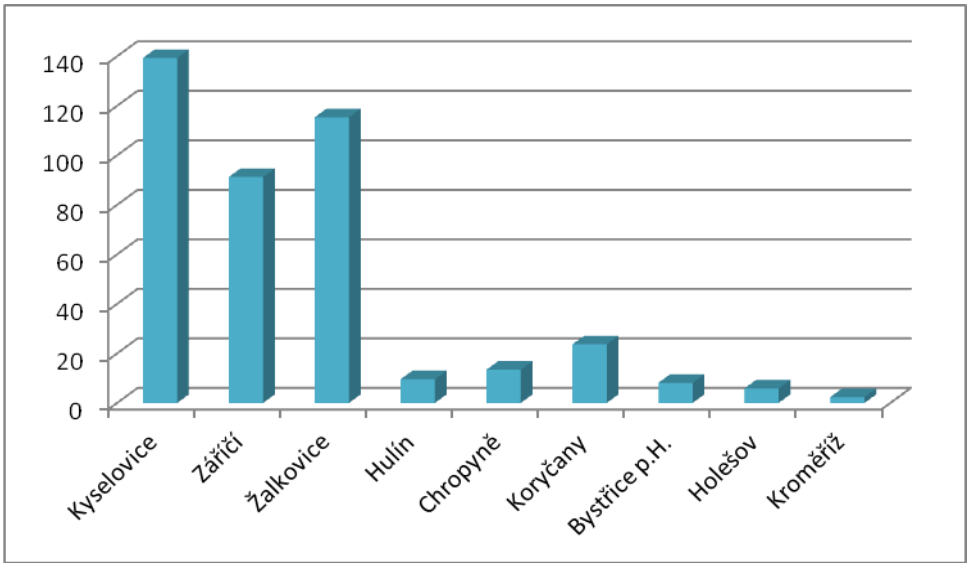

Graf 4 – Srovnání nákladů na kontaktní místo Czech POINTu, vlastní zpracování

3.3.3 Hodnocení Czech POINTU

Hodnocení Czech POINTu bylo od všech zapojených pracovníků veskrze pozitivní. Sami přiznávali, že je to tak patrně proto, že s Czech POINTem pracují již sedm let. Na jednotlivé funkcionality si pomalu navykli, projekt si už dostatečně osahali.

Občas se od dotazovaných pracovníků objevil návrh na přejmenování některých formulářů v Czech POINTu. Podle jejich názorů nejsou pojmenování přesná a komplikují orientaci. Tyto výtky mířili k formulářům z oblasti informačního systému datových schránek a základních registrů. Opravdu jsou nesrozumitelné nebo jsou jen příliš čerstvé a je třeba dát

kolegům dostatek času, aby si na ně navykli? Osobně si myslím, že nejlepším učitelem je čas a opakované výpisy z těchto nových formulářů pomůžou zlepšit toto negativní vnímání.

Hodnocení projektu Czech POINT jako celku bylo vnímáno pozitivně určitě i proto, že zapojení kolegové měli naprosto minimální zkušenosti s neplánovanými výpadky systému. Odstávky systému jsou vždy s dostatečným předstihem avizovány. Systém jako celek podle kolegů i podle mých osobních zkušeností pracuje velice spolehlivě a rychle.

Negativně naopak kolegové hodnotili informovanost občanů o možnostech jednotlivých funkcionalit. Klienti přichází na úřad často se zkreslenými požadavky. K lepšímu informování občanů o možnostech využití Czech POINTu by zcela jistě bylo potřeba věnovat více času a prostoru v médiích republikových i v médiích regionálních.

Já osobně si dovolím tvrdit, že Czech POINT si se svou rozsáhlou sítí kontaktních míst, vysokou rychlostí, dostupností a spolehlivostí dobyl pevné místo ve světě veřejné správy.

Agendy takového rozsahu dostupné na tak velkém množství poboček, to byl obrovský a úspěšný počin ve světě elektronizace. Počin, který může být hrdým příkladem okolním zemím, které podobným systémem nedisponují vůbec nebo jej jen s velkými obtížemi teprve zavádí.

Pozitivně je třeba také hodnotit první kroky v rozšiřování sítě a funkcionalit Czech POINTu také do bank. Prozatím se do projektu zapojila pouze ČSOB a to na pouhých čtrnácti pracovištích. Od dubna 2013 na Era centrech vydává také výpisy z Czech POINTu. V listopadu 2013 propojila ČSOB svou funkcionalitu, kterou běžní uživatelé znají pod názvem *internetbanking* s informačním systémem datových schránek a nabízí tzv. komfortní datovou schránku.

ČSOB jako zatím jediná toho, že řada uživatelů datových schránek hodnotí přístup do datové schránky za komplikovaný a nepřehledný a umožnila prostoupení do datové schránky klientovi skrze internetbanking. Určitě je to vynikající nápad.

3.4 eGON centra

V souvislosti se zaváděním eGovernmentu je potřeba zmínit také další důležitý a potřebný dílčí projekt. Kraj ve spolupráci s těmi největšími městy ve svém správním obvodu dostal do svých povinností úkol, podílet se na vzdělávání úředníků v oblasti informačních a ko-

munikačních technologií. Pro tento účel sestavilo Ministerstvo vnitra projekt vybudování *technologických center* zvaných též *eGON centra*.

Ve Zlínském kraji se tohoto úkolu úspěšně zhostilo 8 měst a to Zlín, Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Uherské Hradiště, Vsetín, Uherský Brod, Otrokovice a Vizovice. Deváté eGON centrum najdeme pod střechou Zlínského kraje. Náklady na jejich vybudování přesáhly 21 miliónů. Převážnou část (přesně 85 %) bylo možno uhradit z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Žadatel o podporu	**Výše podpory**
Uherské Hradiště	3 773 925,00
Holešov	2 763 500,00
Uherský Brod	2 746 990,00
Zlín	2 170 171,30
Otrokovice	2 039 312,00
Bystřice pod Hostýnem	2 034 534,00
Vsetín	2 009 192,80
Vizovice	2 000 245,00
Zlínský kraj	2 226 784,01
Celkem	**21 764 654,11**

Tabulka 3 – Výše poskytnuté podpory na eGON centra, zdroj: http://www.osf-mvcr.cz/urady-ve-zlinskem-kraji-ziskaly-na-zajisteni-vyuky

Výše uvedená tabulka ukazuje přehled skutečně získané výše finanční podpory pro jednotlivá eGON centra ve Zlínském kraji.

Samotná města s projektem eGON center vyjadřují spokojenost. Jejich prostřednictvím byla realizována řada školení, která jsou tolik potřebná k zajištění správného fungování nových elektronických služeb.

Město Holešov se zapojilo do projektu vybudování eGON centra a na tento projekt dostalo dotaci z operačního programu Lidské zdroje a podpora vzdělanosti ve výši 2 763 500,00 Kč. eGON centrum v Holešově eviduje 160 osob, které prošly jimi pořádanými vzdělávacími kurzy, přičemž tyto osoby jen zřídka prošly jedním kurzem, ale procházely kurzy opakovaně. 90 z nich prošlo úspěšně hned čtyřmi kurzy.

Město Bystřice pod Hostýnem na tento projekt dostalo dotaci z operačního programu ve výši 2034534,- Kč. Také zde jsou s činností eGON centra velice spokojení. Jen v době od

října 2009 do září 2012 s jeho pomocí realizovali rovných 60 školení. Školení vedli jak vlastní školitelé z řad stávajících zaměstnanců úřadu, tak externí školení lektoři případně byla využita forma e-learningu.

Pro lepší představu přináší následující tabulka přehled druhů kurzů pořádaných těmito centry v celé České republice v průběhu prvního čtvrtletí roku 2011.

Název kurzu	**Počet účastníků**	**Vyjádřeno v %**
Ostatní	3851	43%
Excel pro začátečníky	1540	17%
Word pro začátečníky	1170	13%
Zpracování osobních údajů ve veřejné správě	693	8%
Práce s elektr. dokumenty a jejich dlouhodobé ukládání	542	6%
Zaručený elektronický podpis	469	5%
Power Point pro začátečníky	398	4%

Tabulka 4 – Zájem o kurzy v eGON centrech za I.Q 2011 – celá ČR, zdroj: http://www.osf-mvcr.cz/urady-ve-zlinskem-kraji-ziskaly-na-zajisteni-vyuky

Překvapující je samotná přítomnost kurzů Excel pro začátečníky a Word pro začátečníky, natož pak jejich vysoká míra návštěvnosti. Znalost těchto dvou základních programů osobně považuji u úředníků za stejnou samozřejmost jako je znalost obsluhy kopírovacího stroje. Zjištění, že jsou ve veřejné správě ještě v současné době zaměstnáváni úředníci bez základních znalostí těchto dvou stěžejních programů, mne přinejmenším překvapila, ne-li přímo vyděsila.

3.5 Datové schránky

Dalším velkým počinem v rodině eGONa jsou nepochybně datové schránky. Spuštěny k 1. září 2009, či spíše až spíše až 1. listopadu 2009, kdy byly aktivovány i ty datové schránky zřízené ze zákona, které si jejich držitelé neaktivovali sami. V současné době je aktivních 588 388 datových schránek, kterými již prošlo 190 163 790 datových zpráv (tyto údaje jsou platné k 4. 5. 2014).

3.5.1 Využití datových schránek vybranými obcemi

Ze zákona byly datové schránky zřízeny všem obcím. Všechny orgány veřejné moci musí touto cestou komunikovat přednostně a to jak vůči jiným orgánům veřejné moci, tak i se všemi subjekty s aktivní datovou schránkou.

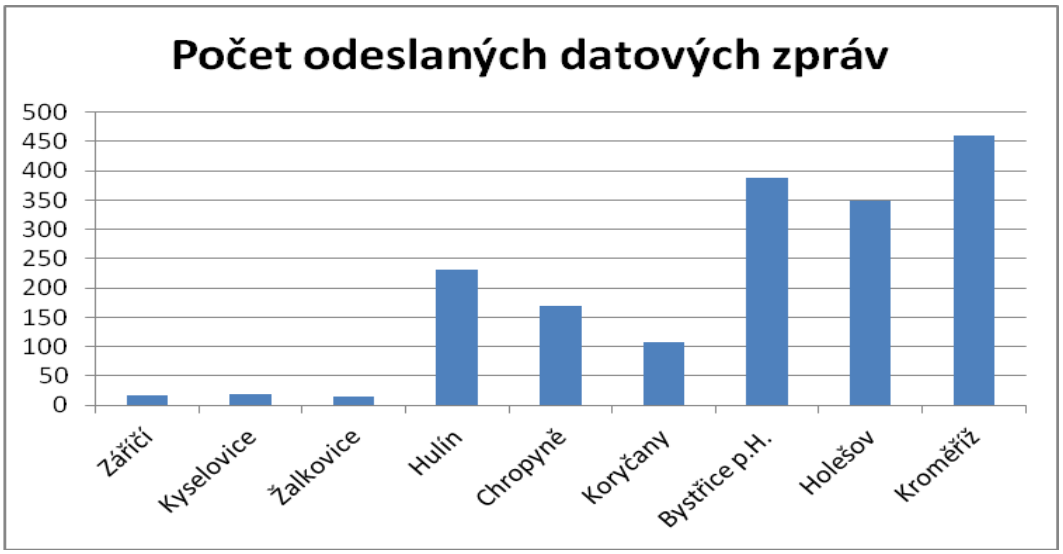

Graf 5 – Počet odeslaných datových zpráv vybranými obcemi za březen 2014, vlastní zpracování

Vyčíslit úspory spojené s používáním datových schránek podle mne není vůbec jednoduché. Mohu počet odeslaných datových zpráv odeslaných jednotlivými úřady vynásobit cenou poštovného za doporučený dopis nebo za doporučený dopis s dodejkou, výsledná částka ale nebude v žádném případě přesná. Jakou by měla výpovědní hodnotu, když nemůžeme zpětně přesně určit, s jakými poštovními službami (a tudíž v jaké ceně) by byl ten který dokument v listinné podobě odeslán.

Nabízí se možnost porovnat výdaje jednotlivých obcí za poštovní služby. I toto srovnání by bylo velmi zkreslené. V prvé řadě je třeba si uvědomit, že Česká pošta své služby zdražovala a to v roce 2008, 2010 i v roce 2013. Navíc výrazné snížení výdajů na poštovném přineslo u obcí s pověřeným úřadem odebrání agendy státní sociální podpory těmto obcím a její převedení na Úřad práce k 1. 1. 2012.

3.5.2 Financování datových schránek

Při porovnávání plánů a skutečnosti se v případě datových schránek bych se ráda zastavila u otázky jejich financování.

Původní návrhy počítaly s tím, že stát zaplatí vybudování informačního systému datových schránek (ISDS), zato pak bude mít levný vlastní provoz celého systému datových schránek. Tento příslib vybudování ISDS vycházel samozřejmě z předpokladu, že na něj bude možné čerpat dotace z prostředků Evropské unie a to dokonce až ve výši 85 %. Místo toho vznikla dohoda mezi Ministerstvem vnitra a Českou poštou, kterou se Česká pošta zavázala financovat jednorázové investiční výdaje a následně je zakalkulovat do ceny za poskytované služby tedy za jednu datovou zprávu. Stát tak sice nemusel do systému datových schránek vložit žádné finance, ale za to každoročně platí České poště nemalé prostředky za objem přenesených datových zpráv. Kolik stát zaplatil, ukazuje následující přehled, který čerpá ze závěrečných účtů rozpočtové kapitoly MV ČR:

2009	171 878 000 Kč
2010	975 781 000 Kč
2011	925 819 000 Kč
2012	840 000 000 Kč

Tabulka 5 – Výdaje za přenesené datové zprávy

zdroj: www. http://www.mvcr.cz

Pokud tyto částky sečteme, dostáváme se na necelé tři miliardy (2 913 478 000 Kč), které datové schránky spolykaly do roku 2012 (včetně).

Rok	Celkové náklady na provoz systému DS	Počet transakcí	Průměrná cena za transakci
2009	205 930 629,78 Kč	2 623 336	78,50 Kč
2010	988 693 089,60 Kč	27 550 696	35,89 Kč
2011	926 084 104,40 Kč	34 920 869	26,52 Kč
2012	803 681 921,00 Kč	45 425 041	17,69 Kč
Celkem	**2 924 389 744,78 Kč**	**110 519 942**	**26,46 Kč**

Tabulka 6 – Cena za přenesenou datovou zprávu v letech 2009-2012, zdroj: www.nku.cz

Cena za jednu přenesenou datovou zprávu postupně klesá, v roce 2012 už byla nižší než cena za vypravení klasické listovní zásilky s tzv. pruhem prostřednictvím České pošty. Pravdou ale zůstává, že dokumenty přenesené datovými schránkami by nemusely být vždy vypraveny jen jako důležité dokumenty v obálce s dodejkou, ale mohly by být poslány například pouze obyčejně za základní cenu. Vyčíslení úspor v souvislosti s používáním datových schránek si proto opravdu dovolím považovat za velice nepřesný údaj.

Od roku 2013 naštěstí platí mezi oběma stranami dohoda o paušálním způsobu placení, díky které výdaje klesly na 500 milionů. Otázkou zůstává, zda by původní plán na financování vybudování ISDS a následný provoz nebyl levnější, jsou to ale jen pouhé dohady, opravdu spočítat zda, by původní plán vyšel levněji, již nejde. Možné to je, Peterka (2013) upozorňuje na fakt, dotační tituly Evropské unie umožňují uhradit výdaje na vybudování nového systému, neposkytují se ale na provoz nového systému. Dovolím si s Peterkou souhlasit, že je stávající systém financování patrně dražší než původní návrh na financování, protože veškeré náklady muselo zaplatit ministerstvo a nemohly být pokryty dotacemi z evropských fondů (Peterka, 2013). Míněny jsou náklady na vybudování systému, nikoliv náklady na připojení jednotlivých orgánů veřejné správy. Na ty již dotace EU čerpány mohly být a skutečně i byly. Řadový občan může pak i povzdechnout nad tím, že právě tato ujednání mezi ministerstvem a Českou poštou mohou v konečném důsledku za cenu poštovní datové zprávy. Neboť jak je vidět z kroků ministerstva, postupně jsou činěny a ještě i zcela jistě budou činěny kroky vedoucí k rozšíření používání datových schránek i na komunikaci mezi jednotlivými soukromými či neveřejnými subjekty. Za takovou poštovní zprávu si v současné době Česká pošta účtuje 14,13 Kč při měsíčním paušálu 24,20 Kč, eventuelně 18,- Kč při platbě formou kreditu.

3.5.3 Uchovávání datových zpráv

Další spornou „kapitolou“ v životě datových schránek je uchovávání datových zpráv. Podle původní vize měly být datové zprávy uchovávány v datových schránkách trvale. Nakonec ale bylo Ministerstvo vnitra zmocněno zákonem ke stanovení doby, po kterou mají být datové zprávy uchovávány. Stanovilo ji na pouhých 90 dní, po této lhůtě jsou zprávy nenávratně ztraceny. Uživatelé nemají možnost tomuto smazání zabránit a dokonce nemohou ani zprávu smazat předčasně. Jeví se mi to dost nesvobodným zásahem do práv uživatelů. Jediný, kdo snad tento krok vítal a vítá je podle mě Česká pošta, protože tak může uživatelům datových schránek nabízet svůj produkt nazvaný datový trezor. Jako majitelka datové schránky fyzické osoby můžu dokonce říct, že se Česká pošta vůbec nestydí tento svůj produkt inzerovat prostřednictvím samotných datových zpráv. Posílání nevyžádaných zpráv do datových schránek je zakázáno přímo zákonem. Česká pošta si vyžádala proto alespoň doplnění Provozního řádu ISDS o nový bod, který rozesílání takových zpráv dovoluje, přesto musím konstatovat, že tento krok vedl ke značnému znehodnocení vnímání datových

schránek jejich uživateli. Sama jsem vždy velice rychle reagovala na oznámení o příchodu nové datové zprávy do mé soukromé datové schránky velice rychle. Dnes na takové oznámení reaguji s předpokladem, že mi Česká pošta asi zase posílá nějaké nevyžádané upozornění na některou ze svých nabízených služeb.

3.5.4 Datové schránky – dobrovolné nebo povinné

Vzpomínám na začátky datových schránek, na řadu otazníků kolem nich, a moc dobře si pamatuji na ujišťování, že datové schránky budou povinné jen pro orgány veřejné moci a pro právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku. Fyzické osoby, ať už podnikající nebo nepodnikající, byly ujišťovány, že oni budou moci datovou schránku používat, jen budou-li sami chtít, tedy výhradně dobrovolně!

Jak se s tímto původním ujišťováním dalece rozchází snahy o povinnou elektronickou komunikaci všech fyzických podnikajících osob. Samostatně výdělečným osobám je uložena povinnost podávat jednorázové podání přehledu k sociálnímu zabezpečení výhradně elektronicky. Po menších mediálních tahanicích byla tato povinnost odsunuta na rok 2015, i tak vyvolává spekulace o tom, zda se stát nesnaží o elektronizaci násilnou formou.

3.5.5 Hodnocení datových schránek

Datové schránky za čtyři roky svého života na úřadech jednoznačně zdomácněly. Obavy z komplikací se nepotvrdily. Bez jediné výjimky se všichni kolegové se mnou shodli na zcela jasné a nezanedbatelné úspoře času při komunikaci prostřednictvím datových schránek. Zrychlení komunikace s úřadem si pochvalují nejen úředníci samotní, ale například také kolegové ze soudů nebo od Policie ČR.

Vyčíslit úspory z pozice úspory materiálu (papíru a menší spotřeby toneru) podle mého názoru není také vhodné. Dvě třetiny dotazovaných se netajili tím, že dokumenty konvertují proto, že neumí pracovat bez klasického papírového dokumentu či celého spisu v ruce.

Většina kolegů se pak přiznala k tomu, že dokument došlý prostřednictvím datové schránky téměř bezodkladně konvertují do listinné podoby. Jejich zdůvodnění obsahovalo obavy za zajištění digitální kontinuity dokumentu.

3.5.6 Digitální kontinuita

Digitální kontinuita je podle mého názoru opravdu velkým problémem. Jde o uchovávání datových zpráv v „použitelné“ formě, tedy tak aby byly čitelné a věrohodné i za řadu let. Peterka například tvrdí, že pokud by stát, resp. resort vnitra zůstal u původního záměru s trvalým uložením datových zpráv v datových schránkách, řešení celého problému digitální kontinuity by se značně usnadnilo. S tímto názorem naprosto souhlasím. Přineslo by to sice náklady na zajištění úložného místa, ale jak kontruje Peterka: „Kolik asi stojí úložná kapacita pro 10 MB, což je max. velikost datové zprávy? Navíc read-only a nakupovaná ve velkém? A to ve srovnání s cenou za přenos jedné datové zprávy?“ (Peterka, 2013).

3.6 Základní registry

3.6.1 Hodnocení základních registrů

Základní registry jsou v rámci eGovernmentu nejmladším z řady realizovaných projektů a tak vnímám jako docela pochopitelné, že na jejich adresu mířila kritika ze strany dotazovaných pracovníků nejčastěji.

Více než polovina dotazovaných si stěžovala na nedostatečné proškolení před spuštěním základních registrů do ostrého provozu. Opět padaly časté výtky směrem s nesrozumitelným názvům některých formulářů.

Ale největší množství kritických připomínek mířilo k neznalosti klientů, kteří mají podle úředníků velice nízké povědomí o fungování základních registrů. Klienti nejčastěji odmítají předložit potřebné doklady a dokumenty s odkazem, že si potřebné údaje mají úředníci zjistit v základních registrech. Stává se tak ale neoprávněně, neboť klienti jsou o fungování základních registrů médii mylně informováni.

Většina z dotazovaných se již setkala s rozdíly v údajích obsažených v základních registrech a informačním systému evidence obyvatel, což je určitě také informace, která základním registrům na jejich popularitě nepřidá.

S podivem vnímám fakt, že více než třetina dotazovaných nevnímá spuštění základních registrů jako žádný přínos ani pro práci svou ani pro klienty a základní registry považují za něco, co je v práci pouze zdržuje a práci jim komplikuje.

Opět si dovolím jejich kritiku zmírnit odkazem na potřebu provést objektivní hodnocení až s dostatečným časovým odstupem od spuštění registrů.

3.6.2 Základní registry a poskytování informací

Z hlediska obecného stojí za připomenutí to, co měly přinést základní registry. Občanům byly prezentovány jako zdroj informací. A to i informací o tom, který úředník se na údaje o mé osobě do základního registru díval a hlavně proč údaje o mně požadoval.

Výpis o přístupech k datům o osobě každého z nás je opravdu zasílán do datových schránek každé fyzické osoby, která má aktivní datovou schránky. Ostatní si o něj mohou požádat na kterémkoli kontaktním místě Czech POINTU. Tento výpis ale budí obrovské rozpaky. Nevyčteme z něj nic podstatného. Nenajdeme tam přesnou identifikaci úřední osoby, která na vás vznesla dotaz do základního registru. Nenajdeme tam rozsah požadovaných informací ani jasně definovaný důvod onoho dotazu do registru. Zbyl jen údaj o čase, označení orgánu veřejné moci (například ČSSZ, ministerstvo vnitra apod.) a jen velice obecný odkaz na důvod otázky. Když jsem uviděla na svém výpisu poznámku, že se na mne v základních registrech vyptávalo Ministerstvo financí ČR, spíše než uklidnění a vyjasnění mi tato informace nasadila pomyslného brouka do hlavy.

Stát podle mě nemá jasnou představu o obsahu pojmu *ochrana osobních údajů*. Samotný Úřad pro ochranu osobních údajů měl vznést požadavek na to, aby údaje o úřednících vstupujících do základních registrů nebyly poskytovány v tak podrobném objemu. Ač jsem sama úředníkem, musím se zeptat: mají větší cenu údaje osobní údaje uložené v základních registrech, nebo snad údaje o úředníkovi, který je platným zákonem vždy v konkrétně vymezeném rozsahu zmocněn k výkonu své funkce? Neměli bychom snad začít skrývat identitu úředníků na druhé straně přepážky? Ti přece také pracují s celou řadou osobních údajů svých klientů.

Značným šrámem na fungování základních registrů je také fakt, že ke konci roku 2013 k nim byla připojena jen zhruba polovina agendových informačních systémů veřejné správy, což znamená, že se v současnosti na data do základních registrů dotazuje jen něco přes polovinu úředníků.

3.6.3 Elektronický občanský průkaz

Ukázkou zcela nekoncepční a nedomyšlené *strategie* je spuštění projektu základních registrů bez zahájení vydávání nových elektronických občanských průkazů a zniku nového bezvýznamového identifikátoru.

Nové občanské průkazy neměly mít přívlastek „elektronické“ náhodou. Občanské průkazy neměly už dál být statickým nosičem informací o svém majiteli, ale měly být klíčem, který bude odemykat vstup do základních registrů. Měly být jen ukazatelem, který by potřebné aktuální údaje o fyzické osobě vyzvedl ze základních registrů.

Proto se svého času objevily diskuse o tom, které údaje na nových občanských průkazech ponechat a které jsou nadbytečné, a nové občanské průkazy je už nebudou obsahovat. Protože původní propracovaná koncepce vzala za své, zůstaly sice polemiky o údajích, které již na občanských průkazech nadále nebudou, ale vazba do registrů, která by absenci těchto údajů nahradila, vázla.

Tak se stalo, že jsme byli sice médii „masírováni“ v tom duchu, jak jsou například údaje o rodinném stavu, trvalém bydlišti nebo rodném příjmení nadbytečné, jak úřady zcela zbytečně nutí občany měnit si občanský průkaz kvůli každé změně, ale… Takový údaj o rodném příjmení (tolik médii považovaný za nadbytečný) chyběl každému žadateli o výpis z Rejstříku trestů. V Rejstříku trestů je totiž každý z nás veden pod jménem, s jakým se narodil. Systém Czech POINTU neumožní učinit podání bez toho, aby bylo rodné příjmení vyplněno.

Povzdechnutí nad tím, co taková komplikace vyvolala negativních emocí, které mířily na úředníka nikoliv na poslance schvalující zákony, je jen důkazem toho, že takové emoce byly a byly často opravdu velice negativní. Czech POINT totiž po nositelích občanského průkazu bez údaje o rodném příjmení vyžadoval předložení rodného listu a ten, ruku na srdce, s sebou nikdo běžně nenosíme. Na nápravu této „nepromyšlenosti“ jsme si všichni, tedy občané-žadatelé i úředníci na kontaktních místech, museli nějakou dobu počkat.

Hlavním problémem nadále zůstává fakt, že občanské průkazy jsou v naprosté většině vydávány bez elektronického čipu, jsou „pouhým kusem plastu“ (Peterka 2013), žádné elektronické funkce neposkytují a tak ona vize, že občanské průkazy si nebudeme muset měnit kvůli změnám ve svém soukromí, zůstala opět v nedohlednu. Mít opravdu elektronický

občanský průkaz, identifikoval by svého držitele tím, že by všechny jeho aktuálně platné osobní údaje vytáhnul ze základních registrů.

3.6.4 Osobní čísla

I další část projektu eGovernmentu na svou realizaci teprve čeká. Spolu s novými elektronickými občanskými průkazy měly být vytvořeny také nové identifikátory každého z nás. Zákon č. 300/2008 Sb. měl původně název „o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů“. Ale „osobní čísla“ v něm nakonec nejsou. Původní vize přikládaly právě osobním číslům velice důležitou roli. Osobní číslo mělo být bezvýznamným číslem, které by nahradilo dlouhá léta užívané rodné číslo. Z rodného čísla umíme všichni vyčíst datum narození i pohlaví jeho držitele.

Původní vize Ministerstva informatiky počítala s tím, že nové identifikační osobní číslo budeme mít všichni na svém elektronickém občanském průkazu, bude používáno ke vstupu do základního registru i do kvalifikovaných certifikátů pro elektronický podpis.

4 SWOT ANALÝZA EGOVERNMENTU

eGovernment přinesl do veřejné správy zcela jednoznačně více pozitiv než negativ. Pokusím se v závěrečné části své práce vybrat jen ty nejdůležitější a nejvíce vnímané klady i zápory, hrozby i příležitosti, kterých by se při dalším postupu elektronizace veřejné správy dalo podle mého názoru využít. Následující SWOT analýzu jsem vypracovala z pohledu vybraných obcí Zlínského kraje, řadu z uvedených bodů lze užít i v obecné tedy celorepublikové rovině.

4.1 Silné stránky eGovernmentu

Nejvíce vnímaná je úspora času při použití nových technologií. Při dobře nastavených podmínkách, jak uvádí Mates se Smejkalem, nemusí lidé nikam složitě dojíždět a marnit čas tím, než vystojí dlouhou frontu před přepážkou. Pokud už je jejich osobní účast nezbytná, lze provést rezervaci, tedy určit si předem čas, kdy se mohou na úřad dostavit a vyřídit si svou záležitost, prostřednictvím elektronických médií. (Mates, Smejkal, 2012, s. 13)

Nespornou výhodu přinesl eGovernment i samotným zaměstnancům veřejné správy. Časové úspory při kvalitním nastavení jednotlivých komponent a při dobré počítačové gramotnosti přinesl i samotným úředníkům. Jednotlivé informační systémy fungují v systému 24 x 7 tedy dvacet čtyři hodin denně a sedm dní v týdnu. Data v nich obsažená jsou tak k dispozici rychle a permanentně.

Snazší přístup k informacím je také nesporným přínosem. Snazší přístup k informacím pro občany přináší snazší možnost kontrolovat činnost a chování veřejné správy. Elektronické prostředky napomáhají budování dobrého jména veřejné správy také tím, že lze přímo sledovat jednání orgánů veřejné správy, občané mají možnost se sami zapojovat prostřednictvím elektronických médií (tedy s minimální časovou zátěží) do nejrůznějších projektů, hodnocení, rozhodování apod. Občany je pozitivně vnímána menší závislost na úřednících.

Pozitivní je také nevídaná míra spolupráce při zavádění nových prvků do práce úředníků. Vzájemná podpora a pomoc při zvládání úkonů, které například na menších obcích jsou prováděny jen zcela zřídka, je pro mne velice příjemným zjištěním. Přátelskou atmosféru a nikoli nevlídný konkurenční boj mezi úředníky velice ráda řadím do silných stránek hodnocení.

Díky vybudovaným elektronickým projektům jsou občanům i veřejným institucím poskytovány informace s podstatně nižším výskytem chyb.

4.2 Slabé stránky eGovernmentu

Rozhovory s kolegy byly zcela určitě přínosné, ale musím se přiznat k tomu, že se v našich rozhovorech objevila celá řada připomínek a poznámek, které bohužel neplánovaně ukázaly, že počítačová gramotnost mezi zaměstnanci obecních úřadů není ani zdaleka na takové úrovni, na jaké by měla.

Kde hledat viníka tohoto nedobrého stavu? Určitě jej nelze hledat ve věkové struktuře zaměstnanců obecních úřadů. Musím konstatovat, že nedostatky ve své počítačové gramotnosti odhalili pracovníci napříč všemi věkovými kategoriemi.

Bude patrně nutné se zamyslet nad motivovaností pracovníků veřejného sektoru nad svým průběžným vzděláváním. U některých se projevily pouze obavy ze začátečnických chyb. Mnohem častěji jsem však narazila na nechuť učit se nové věci, učit se zacházet a pracovat s novým programem, s novou funkcionalitou, na nechuť učit se cokoli nového.

Nad tímto zjištěním se musím zastavit. Musím konstatovat, že počítačovou gramotnost samotných úředníků a zaměstnanců veřejné správy obecně vnímám jako velice stěžejní fakt, který obrovskou měrou ovlivňuje úspěšnost zavádění jednotlivých dílčích částí projektu eGovernmentu do života.

Pouhé počítání s finančními výdaji nebo výnosy nemusí být objektivní a přesné. Je třeba brát neustále na zřetel nezanedbatelný vliv lidského faktoru. Nechuť učit se a vzdělávat se může sebelepší plány a investice do nových technologií naprosto zhatit.

Další slabou stránkou eGovernmentu je zcela nutnost vybavit pracoviště potřebnou technikou, vstupní investice vnímaly všechny obce bez rozdílu jako vysoké, nákladné je také zaškolení zodpovědných pracovníků. Obzvláště obce se základním rozsahem přenesené působnosti vnímaly finanční náročnost vstupních investic za velkou zátěž pro rozpočet obdce.

4.3 Hrozby eGovernmentu

Za hrozbu rozvoje e-Governmnetu z obecného pohledu si dovolím označit rozdělení celé agendy do řady dílčích celků a nevhodné načasování jejich spouštění. Původní vize někdej-

šího Ministerstva informatiky se bohužel postupem času a zásahy neustále se měnících vlád rozpadla na řadu malých projektů, které jsou realizovány postupně. Celému projektu chybí koncepční dlouhodobé vedení. Nevhodně zvolené pořadí realizace jednotlivých částí negativní vnímání veřejné správy v očích občanů určitě nepomůže. Navíc bez jednotné zastřešující koncepce hrozí, že se celý projekt rozpadne.

Hrozba pro eGovernment je také v samotném rozvoji nových technologií. Rozvoj nových technologií s sebou vždy nese nejen pozitivní možnosti využití. Veřejná správa je se svými informačními systémy místem, kde se shromažďuje nepřeberné množství dat a údajů. Je na fungování těchto svých systémů naprosto závislá. Jejich výpadek nebo záměrné poškození by ji naprosto ochromilo. Hrozbou je i záměrné zneužití nashromážděných osobních a dalších údajů a informací.

Z pohledu vybraných obcí je do hrozeb řazena problematika neřešené digitální kontinuity a tím nutnost konvertovat dokumenty došlé datovou schránkou do listinné podoby, aby mohly být archivovány, protože stávající legislativní a technické nastavení nezajistí, aby byly tyto dokumenty i v budoucnu využitelné.

Stejný problém, tedy potřebu konvertovat dokumenty do listinné podoby vyvolává i omezená platnost elektronického podpisu. Ten platí pouze 12 měsíců, po vypršení jeho platnosti je provedení konverze komplikované.

Pracovníci z obcí s pověřeným úřadem a z obcí s rozšířenou působností uvedli do hrozeb také limit velikosti datových zpráv, které mohou být skrze datové schránky poslány. Tento limit je nastaven na 10 MB, což je u větších spisů nedostačující limit.

Mezi hrozby hlavně pracovníci z menších měst a obcí zařadili diskriminaci občanů, kteří neumí s výpočetní technikou zacházet. Negativně vnímali i nedůvěru občanů k nových technologiím a tendenci držet se zažitých postupů.

4.4 Příležitost eGovernmentu

Obrovskou příležitostí pro eGovernment je skutečnost, že se podařilo provázat jednotlivé komponenty do jednotného systému. Toto propojení je třeba udržet případně ještě více prohlubovat, pak bude zdrojem dalších možností využití jednotných dat.

Zavedení stávající projektů eGovernmentu začíná vykazovat omezení duplicitního vyžadování údajů od občanů, v tomto směru je třeba udržet nastavený kurz a eliminace obtěžování občanů poskytováním již jednou poskytnutých informací bude ještě výraznější.

Elektronizace přinesla na obecní úřady moderní techniku, díky které se podařilo omezit řadu zastaralých a zdlouhavých postupů i uvnitř činnosti úřadů.

Tou největší příležitostí pro eGovernment jsou snahy o úspory a efektivní vynakládání veřejných prostředků.

V tomto státě existuje přes 6 tisíc obcí a z toho je plných 5 004 obcí I. typu, tedy těch nejmenších. Podle Ministerstva vnitra, které vypracovalo v roce 2012 *Analýzu výkonu státní správy u obcí se základním rozsahem přenesené působnosti* (MV ČR, ©2014) je takové rozptýlení výkonu státní správy příliš drahé a neefektivní. Navíc ministerstvo ve své analýze poukazuje na značně nekvalitní výkony úředníků na tomto nejnižším stupni.

kategorie obcí	počet obcí	podíl (%)
obce I	5004	80,1
obce s matričním úřadem	623	10,0
obce s matričním i stavebním úřadem	219	3,5
obce se stavebním úřadem (bez matričního úřadu)	11	0,2
obce s pověřeným obecním úřadem (které nejsou ORP)	183	2,9
celkem	*6040*	*96,7*
obce s rozšířenou působností	205	3,3
Praha	1	0,0
celkem	**6246**	**100,0**

Tabulka 7 - Rozdělení obcí podle rozsahu přenesené působnosti, zdroj: www. mvcr.cz/clanek/analyza-vykonu-statni-spravy-u-obci-se-zakladnim-rozsahem-prenesene-pusobnosti.aspx

Já osobně si ze všech diskusí s kolegy nejvíce dojmů odnáším právě z rozhovorů s pracovníky těch nejmenších obcí. Vzhledem k tomu, že se jedná o obce, ve kterých je obecní úřad personálně obsazen voleným starostou či starostkou a jedním stálým zaměstnancem, lze konstatovat, že požadavky na agendu vykonávanou těmito obcemi jsou obrovské.

Není to tak dávno, co se objevily snahy o převedení veškerého výkonu státní správy na obce III. typu tedy na obce s rozšířenou působností. Někdejší Nečasova vláda stihla těsně před svým pádem tyto plánované přesuny zastavit patrně po nátlaku Svazu měst a obcí. Převedení agendy pod obce s rozšířenou působností bude vyžadovat nemalé vstupní výdaje (zajištění nových prostorů, vybavení nových kanceláří, nábor nových pracovních sil, jejich

zaškolení). Přinese i značné výdaje obyvatelům malých měst a obcí, kteří budou muset za úřady častěji a dále cestovat.

5 NÁVRHOVÁ ČÁST

Úvahy nad malými obcemi mě přivádí k myšlence, jak využít elektronizace veřejné správy v co nejvyšší míře a přitom zajistit obyvatelům i těch nejodlehlejším míst snadný přístup k úřadům.

V obcích tzv. I. typu je ústředním problémem nepřítomnost profesionálního úředníka připraveného kvalitně vykonávat požadovanou přenesenou správu. V současnosti se často stává, že agendu vykonává volený starosta osobně. Řada zákonem svěřených kompetencí se na velkém množství malých obcí nevykonává vůbec. Případně jsou prostřednictvím veřejnoprávních smluv přeneseny na jinou obec (většinou vyššího typu).

Pro přehlednou představu požadovaného výkonu přenesené působnosti na nejmenší obce uvádím tabulku shrnující pouhý počet zákonů, kterými jednotlivá ministerstva a další ústřední orgány státní správy přesunují výkon státní správy na tento typ obce.

ústřední správní úřad	počet zákonů	ústřední správní úřad	počet zákonů
Ministerstvo vnitra (dále „MV“)	21	Státní úřad pro jadernou bezpečnost (dále „SÚJB“)	1
Ministerstvo spravedlnosti (dále „MS“)	9	Národní bezpečnostní úřad (dále „NBÚ“)	1
Ministerstvo zemědělství (dále „MZe“)	6	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále „MŠMT“)	1
Ministerstvo financí (dále „MF“)	6	Ministerstvo obrany (dále „MO“)	1
Ministerstvo životního prostředí (dále „MŽP“)	4	Ministerstvo pro místní rozvoj (dále „MMR“)	1
Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále „MPSV“)	3	Ministerstvo kultury (dále „MK“)	1
Ministerstvo dopravy (dále „MD“)	3	Český úřad zeměměřický a katastrální (dále „ČÚZK“)	1
Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále „MPO“)	3	Český statistický úřad (dále „ČSÚ“)	1
Ministerstvo zdravotnictví (dále „MZd“)	2	**celkem zákonů**	**65**

Tabulka 8 - Výčet resortů svěřující obcím I přenesenou působnost, zdroj: www. mvcr.cz/clanek/analyza-vykonu-statni-spravy-u-obci-se-zakladnim-rozsahem-prenesene-pusobnosti.aspx

Cestou k úsporám a zefektivnění veřejné správy je zpřehlednění výkonu přenesené působnosti mezi všemi typy obcí tak, aby vedlo k maximální možné efektivitě vynaložených veřejných prostředků.

5.1 Varinata A

První varianta obsahuje návrh omezit výkon přenesené působnosti na obcích základního typu i na obcích s pověřeným úřadem. Na těchto obcích by byly ponechány jen agendy typu krizového řízení. Všechny ostatní agendy státní správy budou přeneseny na obce s rozšířenou působností. Tato varianta by podle předpokladů ministerstva vnitra postihla přes 96 % všech obcí v této republice.

5.1.1 Výhody

Výhodou bude zjednodušení systému veřejné správy, možnost soustředit odborníky na danou problematiku právě na obcích ORP. Soustředění kvalifikovaných úředníků do obcí ORP přinese možnost jejich dalšího odborného vzdělávání a růstu.

Nepřehlédnutelné budou úspory na straně omezení počtu pracovníků veřejné správy. Tyto úspory nelze v této fázi přesně vyčíslit. Lze jen odhadnout, že počet pracovníků by rapidně klesl. Pro porovnání - nedávné odebrání jedné jediné agendy obcím s pověřenými úřady a to agendy státní sociální podpory znamenalo snížení počtu zaměstnanců obecních úřadů téměř o dva tisíce.

Podle údajů Českého statistického úřadu počet zaměstnanců státní správy činil v roce 2012 celkem 150 202. V tomto čísle jsou zahrnuti i zaměstnanci složek obrany, složek bezpečnosti, celní a právní ochrany. Po odečtení těchto dostaneme počet cca 71 tisíce zaměstnanců státní správy. V takovém počtu jsou zmiňované dva tisíce necelými třemi procenty. Téměř tři procenta úředníků postihlo přesunutí jedné agendy.

5.1.2 Nevýhody

Nevýhodou bude určitě velice negativně vnímaná zpětná centralizace výkonu přenesené správy.

Do výčtu nevýhod je nutné přidat i předpokládaný nesouhlas obcí, kterých se tento přesun bude týkat. Velkou nespokojenost lze očekávat od samotných občanů těchto dotčených obcí. Bude nepochybně považován za diskriminaci obyvatel malých obcí, kteří budou muset za úředními záležitostmi podstatně více cestovat. U obcí s výrazně starším obyvatelstvem by tento fakt byl určitě hodnocen velice negativně. Lze proti ní očekávat silný odpor obcí podporovaný Svazem měst a obcí a podobných sdružení.

5.1.3 Příležitost pro elektronizaci

Tato varianta bude příležitostí pro využití a další rozvoj elektronizace celé veřejné správy. Bude možné využít stávající sítě kontaktních míst k přiblížení výkonu přenesené působnosti občanům právě elektronickou formou.

Veřejná správa disponuje obrovskou fungující sítí úřadoven i v těch nejmenších a nejodlehlejších místem republiky. Při podpoře dalšího rozvoje elektronizace lze využít tuto síť pro zajištění dostupnosti služeb veřejné správy pro každého občana.

Lze tak umožnit občanům v maximální možné míře komunikovat s orgány veřejné moci především elektronicky: V takovém případě bude možné převést výkon státní správy z malých obcí a měst do obcí s rozšířenou působností, aniž by se občané proti takovému kroku bouřili. Občané nebudou muset nikam cestovat, cestovat budou pouze data v elektronické podobě.

Pro maximální zachování stávající sítě mluví skutečnost, že v současné době ještě zdaleka ne všichni naši občané vlastní moderní výpočetní techniku nebo s ní neumí zacházet na takové úrovni, aby byli schopni s orgány veřejné moci sami komunikovat. Veřejná správa si využitím co nejvyšší možné elektronické komunikace získá dobré jméno dobrého služebníka.

5.2 Varianta B

Tato varianta pracuje se zachování části výkonu přenesené působnosti na těch obcích základního typu, které doloží splnění odborných kvalifikačních předpokladů svých úředníků pro výkon svěřené přenesené působnosti. Také obce s pověřeným úřadem budou podle této varianty zbaveny stávajícího rozsahu výkonu přenesené správy. Ponechán zde bude pouze základní rozsah stejný jako na obcích základního typu a to při splnění výše uvedené kvalifikační podmínky.

5.2.1 Výhody

Výhodou této varianty bude zachování větší diferenciace obcí. Mnohem více bude zachován i princip subsidiarity, tedy rozhodování co nejblíže problémům. Výkon přenesené působnosti by byl zachován na mnohem rozsáhlejší množině obcí.

Tato varianta bude opět možností ke snížení počtu úředníků, i když ve srovnání s variantou A nebude možné snížit jejich počet tak razantně.

5.2.2 Nevýhody

Nevýhodou by bylo setrvání ve velice nepřehledném výkonu veřejné správy. Tato varianta by si vyžádala změny v administrativním členění státu, především přesuny ve správních obvodech některých obcí. Lze předpokládat, že by vznikla (oproti dnešnímu stavu) velice početná skupina obcí s pověřeným úřadem, i když s jiným rozsahem kompetencí, než jaké mají tyto obce v současnosti.

5.2.3 Příležitost pro elektronizaci

Také tato varianta bude příležitostí pro maximální možnou elektronickou komunikaci s úřady. Ta sníží negativní dopady na občany dotčených obcí. Při podpoře dalšího rozvoje elektronizace lze využít stávající síť kontaktních míst pro zajištění dostupnosti služeb veřejné správy pro každého občana.

5.3 Varianta C

Nabízí se také varianta neměnit na současném uspořádání výkonu přenesené působnosti nic. Nadále pokračovat v nastaveném systému výkonu přenesené působnosti.

5.3.1 Výhody

Při zachování současného nebudou žádné změny realizovány, tudíž nelze uvažovat o žádných výhodách oproti současnému stavu.

5.3.2 Nevýhody

Naopak nevýhodou bude samotné zachování současného stavu. Nepřehledná situace ve výkonu státní správy bude nadále pokračovat. Zavádění profesionalizace jejího výkonu zůstane v nedohlednu. Volení představitelé obcí základního typu budou i nadále obtěžováni nutností vykonávat nejen samosprávné pravomoci, ale také přenesenou působnost.

5.4 Legislativní úpravy

Jakýkoli přesun nebo změna ve výkonu přenesené působnosti musí být ošetřena změnou patřičného zákona.

Realizace přenosu výkonu přenesené působnosti by podle materiálu Ministerstva vnitra ČR s názvem *Analýza dopadů výkonů státní správy u obcí se základním rozsahem přenesené působnosti* z roku 2012 představovala novelizaci celkem 30 zákonů. Konkrétně se jedná o tyto zákony:

1. Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí ČR (katastrální zákon),

2. Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách,

3. Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích,

4. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů,

5. Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách,

6. Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách,

7. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích,

8. Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen,

9. Zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů,

10. Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy,

11. Zákon č. 582/1991 Sb., o organizace a provádění sociálního zabezpečení,

12. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí,

13. Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový,

14. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád,

15. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině,

16. Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník,

17. Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu,

18. Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím,

19. Zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství ČR,

20. Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech,

21. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů,

22. Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech,

23. Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání,

24. Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon),

25. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon),

26. Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů,

27. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,

28. Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření s energií,

29. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech,

30. Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon).

Při realizaci varianty B bude třeba upravit seznam obcí a jimi vykonávaný rozsah pravomocí, případně i rozsah jejich správního obvodu.

5.5 Finanční úspory

Obecně lze předpokládat, že u varianty A i varianty B dojde k úsporám a to díky možnosti snížit počet zaměstnanců obcí především obcí s pověřeným úřadem.

Úspory přinese i potřeba vzdělávání mnohem menšího okruhu úředníků oproti stávajícímu rozložení výkonu státní správy.

V tuto chvíli ale nelze uvedené úspory konkretizovat. Přesné vyčíslení bude možné až po zpracování příslušných zákonů a prováděcích norem.

Přesuny výkonu přenesené působnosti se promítnou do obecních rozpočtů. Vyčíslit tyto změny bude možné až po přesném vyjasnění přesunů. Ke správnému rozdělení příspěvku na výkon přenesené působnosti napomůže procesní modelování agend.

5.5.1 Procesní modelování agend

Ministerstvo vnitra v současné době pracuje na *mapě veřejné správy*. Prostřednictvím registru práv a povinností sestavuje přehled všech vykonávaných agend, všech činností, které jsou v rámci dané agendy vykonávány a přehled úředníků, kteří ji vykonávají.

Tuto mapu chce ministerstvo využít při modelování agend a činností. Procesní modelování je moderním prvkem managementu, který v soukromém sektoru již jednoznačně dokázal svůj vliv na optimalizaci vykonávaných činností. Všechny procesy veřejné správy budou standardizovány, tedy bude nastaven optimální způsob realizace každé jednotlivé činnosti. Toto procesní modelování bude přínosem ke zefektivnění vynakládaných prostředků na činnost veřejné správy, ať už bude její další vývoj mířit cestou kterékoli uvedené varianty.

Lze předpokládat, že na obcích s rozšířenou působností vyvolá přenos výkonu státní správy potřebu navýšení personálního obsazení. To s sebou ponese výdaje na zajištění potřebných prostor pro nové úředníky, výdaje na vybavení těchto kanceláří. Také tyto výdaje nelze kvantifikovat před zpracováním příslušného prováděcího právního předpisu. Lze však předpokládat, že nové rozdělení příspěvku na úhradu výkonu přenesené působnosti by tyto výdaje mohlo pokrýt.

ZÁVĚR

Elektronizaci veřejné správy hodnotím jednoznačně jako dobrou a potřebnou věc. Žijeme ve 21. století a tak bychom měli používání moderních technologií brát jako samozřejmost. A to nejen v životě soukromém, ale i v tom veřejném.

Projekt eGovernmentu je složitý, dlouhodobý. Je to projekt, který patrně nikdy nebude ukončen. Stále se budou objevovat nové technologie a nové možnosti, které budou moci být zapojeny do projektu elektronizace veřejné správy.

Je potřeba si ale uvědomit, že elektronizace není cílem, ale pouhým prostředkem, jak dosáhnout rychlejší, levnější a k občanům vlídnější správy tohoto státu.

Všechny realizované dílčí části projektu eGovernmentu v České republice jsou hodnoceny veskrze kladně.

Jako každá nová věc i projekt eGovernment naráží na řadu překážek i omezení. Nejsou to jen omezení ze strany finančních možností státu. Omezením, které snižuje efektivitu vynaložených prostředků, je stávající úroveň vzdělání úředníků veřejné správy z pohledu znalostí využívání nových technologií. Počítačová gramotnost není vůbec na uspokojivé úrovni. Úředníci se stále (mnohdy velmi intenzivně) brání zavádění nové techniky. Tento stav lze jistě přičíst na vrub nedostatečných motivačních pobídek a na nedostatek financí k jejich zavedení do praxe. Této problematice bude třeba věnovat podstatně více pozornosti.

Elektronizace přináší pozitiva jen při správném nastavení a při správném užívání. Jinak je občany i úředníky vnímána jako něco, co práci neulehčuje, ale naopak ji komplikuje a zdržuje. Výdaje na zavádění nových technologií do chodu úřadů nejsou vůbec malé. O jejich efektivním vynaložení nemůže být řeč, dokud je nebudou obsluhovat perfektně připravení zaměstnanci.

Správně nastavený systém eGovernmentu přináší značné úspory finanční i časové. Co však veřejná správy v České republice potřebuje v prvé řadě, je vyjasnění si své vlastní struktury a organizace. Veřejná správa nemá k dispozici jednoznačný přehled toho, co má vykonávat a zajišťovat. Nemá vyjasněny vzájemné vztahy uvnitř sebe samé. Neexistuje jednotné strategické dlouhodobé vedení veřejné správy.

Snahy o převedení roztříštěného výkonu státní správy z malých měst a obcí do obcí s rozšířenou působností jsou zcela namístě.

Je však třeba myslet na to, aby si veřejná správa udržela své poslání. Má-li být dobrou správou, je nutné k tomuto kroku přistoupit teprve tehdy, až bude zajištěna možnost komunikovat s úřady v maximální možné míře elektronicky. Pak nebudou občané vnímat nepřítomnost úřadu ve svém městě či obci jako svou diskriminaci a bezohlednost státu.

Při zavádění maximální možné míry elektronické komunikace s úřady je třeba mít na zřeteli i ty občany, kteří nemají možnost vlastnit prostředky výpočetní techniky, stejně tak na ty občany, kteří tyto moderní technologie neumí používat. Právě pro ně je třeba zachovat kontaktní místa i v těch nejmenších a nejodlehlejších obcích republiky.

Udrží-li eGovernment nastavený kurz, zcela určitě pomůže veřejné správě zbavit se nelichotivé nálepky vrchnosti, která rozhoduje o druhých, a dopomůže jí stát se dobrou správou s vlídnou službou občanům.

„Moderního státu není bez informačních systémů a informační gramotnost se nebude zvyšovat bez tlaku na sebe samého při elektronizaci jeho činností.“(Mates, Smejkal, 2012, s. 15)

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] Analýza výkonu státní správy u obcí se základním rozsahem přenesené působnosti. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2012. [cit.2014-02-22]. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/clanek/analyza-vykonu-statni-spravy-u-obci-se-zakladnim-rozsahem-prenesene-pusobnosti.aspx.

[2] BOSÁKOVÁ, Dagmar, 2001. *Elektronický podpis – příprava vyhlášek [online]* 27.3.2001 [cit.2014-03-04] Dostupné z: www.isss.cz/archiv/2001/sbornik/prednasky/bosakova.doc.

[3] , 2010. *Datové schránky: fungování, doručování, bezpečnost, návody*. Olomouc, 287 p. ISBN 80-726-3617-0.

[4] Cloud Computing Conference. In: *Cloud Computing Conference* [online] 2.11.2011 [cit.2012-01-14]. Dostupné z http://www.cloudconference.cz.

[5] ČESKO. Nařízení vlády č. 495 ze dne 25. srpna 2004, kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 171, s. 9670-9672. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[6] ČESKO. Vyhláška č. 193 ze dne 17. června 2009 o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 57, s. 2796-2798. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[7] ČESKO. Vyhláška č. 194 ze dne 23. června 2009 o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 57, s. 2799-2812. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[8] ČESKO. Vyhláška č. 378 ze dne 19. července 2006 o postupech kvalifikovaných poskytovatelů certifikačních služeb, o požadavcích na nástroje elektronického podpisu a o požadavcích na ochranu dat pro vytváření elektronických značek. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 99, s. 4970-4987. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[9] ČESKO. Vyhláška č. 496 ze dne 29. července 2004 o elektronických podatelnách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 171, s. 9672-9676. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[20] ČESKO. Vyhláška č. 528 ze dne 23. listopadu 2006 o formě a technických náležitostech předávání údajů do informačního systému, který obsahuje základní informace o dostupnosti a obsahu zpřístupněných informačních sys-

témů veřejné správy (vyhláška o informačním systému o informačních systémech veřejné správy). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 172, s. 7258-7262. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[31] ČESKO. Vyhláška č. 529 ze dne 23. listopadu 2006 o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 172, s. 7263-7267. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[42] ČESKO. Zákon č. 106 ze dne 11. května 1999 o svobodném přístupu k informacím. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 39, s. 2578-2582. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[53] ČESKO. Zákon č. 111 ze dne 26. března 2009 o základních registrech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 33, s. 1267-1287. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[64] ČESKO. Zákon č. 127 ze dne 22. února 2005 o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 43, s. 1330-1408. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[75] ČESKO. Zákon č. 227 ze dne 29. června 2000 o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 68, s. 3290-3297. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[86] ČESKO. Zákon č. 300 ze dne 17. července 2008 o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 98, s. 4491-4500. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[97] ČESKO. Zákon č. 365 ze dne 14. září 2000 o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 39, s. 4666-4672. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[108] ČESKO. Zákon č. 499 ze dne 30. červen 2004 o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 173, s. 9742-9779. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu.

[119] Datové schránky stály za čtyři roky 2,9 miliardy korun. In: *Nejvyšší kontrolní úřad* [online] 2014 [cit 2014-03-16]. Dostupné z:

http://www.nku.cz/cz/media/datove-schranky-staly-za-ctyri-roky-2-9-miliardy-korun-id6643/

[20] Digital Agenda for Europe. In: European Commission [online] 2014 [cit 2014-05-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/digital-agenda/public-services.

[21] DUBSKÝ, Zbyněk, 2007. *Veřejná správa v EU*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 55 s. ISBN 978-80-7044-908-0.

[22] eGA čili zákon o eGovernmentu. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2014. [cit 2014-02-16]. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/clanek/ega-cili-zakon-o-egovernmentu.aspx

[23] eGON jako symbol eGovernmentu. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2014. [cit.2014-02-22]. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/clanek/egon-93.aspx

[24] FRUMAROVÁ, Kateřina, 2003. *Princip publicity veřejné správy (neboli právo občanů na informace) a zákon o obcích.* Praha: Veřejná správa, týdeník vlády ČR, č. 13, ročník 2003.

[25] HEEKS, Richard, 2006. *Implementing and managing eGovernment: an international text*. SAGE, 293 p. ISBN 07-619-6792-3.

[26] HENDRYCH, Dušan, 2009. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 231 s. ISBN 978-807-3574-581.

[27] HERZÁN, Svatopluk, 2000. *Koncepce budování informačních systémů veřejné správy z pohledu Ministerstva vnitra* ČR [online] 28.3.2000 [cit.2014-02-06] Dostupné z: www.isss.cz/archiv/2000/sbornik/oku/herzan.doc.

[28] Informační systém datových schránek. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2011 [cit 2014-03-06]. Dostupné z: http://www.datoveschranky.info/cz/o-datovych-schrankach/informacni-system-datovych-schranek-id34694/

[29] JEMELKA, Petr, 2007. *E-government – Strategické dokumenty(1.díl)* [online] 29.6.2007 [cit.2014-02-06] Dostupné z: http://old.isvs.cz

[30] JINDRA, Martin. *Výhled do budoucna s ohledem na EU* [online]. 2011 [cit 2014-05-01]. Dostupné z: http://www.makevision.net/texty/egovernment/spoluprace-v-eu.html

[31] Klaudie – od správy majetku k modelu poskytování a odebírání služeb. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2014 [cit 2014-03-10]. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/clanek/klaudie-od-spravy-majetku-k-modelu-poskytovani-a-odebirani-sluzeb.aspx

[32] KOHOUT, Petr, 2001. *Informační strategie Úřadu pro veřejné informační systémy* [online] 27.3.2001 [cit.2014-03-04] Dostupné z: www.isss.cz/archiv/2001/sbornik/prednasky/kohout1.doc

[33] LIDINSKÝ, Vít et a, 2008. *EGovernment bezpečně*. Praha: Grada, 2008, 145 s. ISBN 978-80-247-2462-1.

[34] , 2005. *Modernizace veřejné správy v Evropě a České republice: sborník příspěvků z workshopu s mezinárodní účastí, Praha, 22.-23. 11. 2005*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 351 p. ISBN 978-807-3800-017.

[35] MATES, Pavel, 2006. *EGovernment v českém právu*. Praha: Linde, 244 s. ISBN 80-720-1614-8.

[36] MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL, 2012. *EGovernment v České republice: právní a technologické aspekty*. 2., podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, s. 464. ISBN 978-80-87576-36-6.

[37] NIXON, Paul a Vassiliki N KOUTRAKOU, 2007. *EGovernment in Europe: re-booting the state*. New York: Routledge, 220 p. ISBN 02-039-6238-9.

[38] OCHRANA, František a Milan PŮČEK, 2011. *Efektivní zavádění a řízení změn ve veřejné správě: smart administration*. Praha: Wolters Kluwer, 246 s. ISBN 978-807-3576-677.

[39] PETERKA, Jiří, 2006. *Jaké bylo eČesko 2006?* [online] 11.7.2006 [cit.2014-01-29] Dostupné z: www.tech.ihned.cz/c1-18853660-jake-bylo-ecesko-2006.

[40] PETERKA, Jiří, 2011. *Osm priorit státní informační politiky I.* [online] 2011 [cit.2014-03-01] Dostupné z: www.earchiv.cz/anovinky/ai/2364.php3.

[41] PETERKA, Jiří. *Český eGovernment v roce 2013: zpomalení a ztráta dechu* [online] 2013 [cit.2014-03-01] Dostupné z: http://www.earchiv.cz/b13/b1221001.php3

[42] PETERKA, Jiří. *Datovým schránkám jsou právě dnes čtyři roky, základním registrům rok* [online] 2013 [cit.2014-03-06] Dostupné z: http://www.earchiv.cz/b13/b0701001.php3

[43] POMAHAČ, Richard, 2002. *Veřejná správa*. Praha: C. H. Beck, 278 s. ISBN 80-717-9748-0.

[44] POMAHAČ, Richard, 2013. *Veřejná správa*. Praha: C.H. Beck, 315 s. ISBN 978-80-7400-447-6.

[45] Portál veřejné správy. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2014 [cit 2014-03-10]. Dostupné z: http://portal.gov.cz/portal/

[46] Rozpočet ministerstva vnitra. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2014 [cit 2014-02-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz/clanek/rozpocet-mv-cr.aspx?q=Y2hudW09OQ%3D%3D

[47] PRŮCHA, Petr, 2004. *Správní právo: obecná část*. 6. dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 356 s. ISBN 80-723-9157-7.

[48] Siemens Business Services. *Řešení pro eGovernment* [online] 2006. [cit 2014-05-10]. Dostupné z: www.sbs_siemens.cz.

[4] SMEJKAL, Vladimír, 2003. *Informační systémy veřejné správy ČR*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 121 s. ISBN 80-245-0533-9.

[50] SMEJKAL, Vladimír, 2009. *Datové schránky v právním řádu ČR: zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s komentářem*. Praha: ABF, 176 s. ISBN 978-80-86284-78-1.

[51] SMEJKAL, Vladimír a Michal VALÁŠEK, 2012. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého*. Praha: Linde, 197 s. ISBN 978-808-6131-801.

[52] SPOCS: Building the next generation Point sof Single Contact. In: *SPOCS* [online] 2012 [cit 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.eu-spocs.eu/

[53] Statistiky Czech POINT. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2014 [cit 2014-03-10]. Dostupné z: http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/490

[54] ŠPAČEK, David, 2012. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Praha: C.H. Beck, 258 s. ISBN 978-807-4002-618.

[55] ŠTĚDROŇ, Bohumír, 2007. *Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce*. Praha: Úřad vlády České republiky, 172 s. ISBN 978-808-7041-253.

[56] ŠTRUBLOVÁ, Lucie a Markéta KINCLOVÁ, *eGovernment* [online]. 2012 [cit 2014-05-10]. Dostupné z http://regionalka.wz.cz/reg%20info/egov.htm

[57] VANÍČEK, Zdeněk, 2011. *Právní aspekty eGovernmentu v ČR*. Praha: Linde, 200 s. ISBN 978-807-2018-550.

[58] Základní registry veřejné správy. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2014 [cit 2014-03-01]. Dostupné z http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-vekatastrune-spravy.aspx

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CADR	Centrální adresa
Czech POINT	Český podací ověřovací a informační národní terminál
EVA	Elektronická vlídná správa
ISDS	Informační systém datových schránek
ISVS	Informační systém veřejné správy
ISZR	Informační systém základních registrů
KIVS	Komunikační infrastruktura veřejné správy
MVČR	Ministerstvo vnitra ČR
OPÚ	Obec s pověřeným
ORP	Obec s rozšířenou působností
SIKP	Státní informační a komunikační politika
SIP	Státní informační politika
SIS	Státní informační politika.
ÚSC	Územní samosprávné celky
ÚSIS	Úřad pro státní informační systém.
ÚVIS	Úřad pro veřejné informační systémy.
VÚSC	Vyšší územní samosprávné celky - kraje.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Členění české republiky na VÚSC, zdroj: http://www.mapaceskerepubliky.cz/mapa-kraju 17
Obrázek 2 – Schéma projektu MS Government Gateway, zdroj: www.sbs.siemens.cz..... 22
Obrázek 3 – Hexagon efektivní veřejné správy, ... 32
Obrázek 4 - eGON a Klaudie, zdroj: www.mvcr.cz/egon-a-klaudie-symboly-egovernmentu.aspx 36
Obrázek 5 – Logo Czech POINTu, ... 36
Obrázek 6 – Logo datových schránek, ... 38
Obrázek 7 – Systém základních registrů, ... 40
Obrázek 8 - Nárůst počtu pracovišť Czech POINT, zdroj: www.czechpoint.cz/web/?q=node/488 51

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1- Počet vydaných výpisů ve vybraných obcích za říjen 2013 až březen 2014, vlastní zpracování 58
Tabulka 2 - Náklady na jedno kontaktní místo v přepočtu na jednoho obyvatele obce, vlastní zpracování 61
Tabulka 3 – Výše poskytnuté podpory na eGON centra, zdroj: http://www.osf-mvcr.cz/urady- 63
Tabulka 4 – Zájem o kurzy v eGON centrech za I.Q 2011 – celá ČR, zdroj: http://www.osf-mvcr.cz/urady-ve- 64
Tabulka 5 – Výdaje za přenesené datové zprávy 66
Tabulka 6 – Cena za přenesenou datovou zprávu v letech 2009-2012, zdroj: www.nku.cz 66
Tabulka 7 - Rozdělení obcí podle rozsahu přenesené působnosti, zdroj: www. mvcr.cz/clanek/ 76
Tabulka 8 - Výčet resortů svěřující obcím I přenesenou působnost, zdroj: www. mvcr.cz/clanek/ 78

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Počty vydaných výstupů z Czech POINTu, zdroj: www.czechpoint.cz/web/?q=node/488 57
Graf 2 - Struktura vydaných výpisů, zdroj: www.czechpoint.cz/web/?q=node/488 57
Graf 3- Struktura vydaných výpisů ve vybraných obcích za říjen 2013 až březen 2014, vlastní zpracování 59
Graf 4 – Srovnání nákladů na kontaktní místo Czech POINTu, vlastní zpracování 61
Graf 5 – Počet odeslaných datových zpráv vybranými obcemi za březen 2014, vlastní zpracování 65